

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Kandidatuppsats
Maj 2011

Nationalekonomiska Institutionen

Gynnar ett inträde i WTO ett lands varuexport?

- En studie om utvecklingsländernas handelssituation inom WTO och SDT-bestämmelsernas inverkan på handel

Författare

Sara Walldén

Handledare

Maria Persson

Sammanfattning

Denna uppsats undersöker hur varuexporten har förändrats för WTO medlemmarna sedan deras inträde i organisationen. Genom att jämföra handelsdata från WDI angående hur varuexporten har förändrats mellan de två inkomstgrupperna, utvecklade länder och utvecklingsländer före och efter medlemskapet till WTO kan vi bedöma om ett inträde i världshandelsorganisationen gynnar länderna. Genomgående under uppsatsen diskuteras det även i vilken utsträckning medlemskapet samt bestämmelserna angående särskild och differentierad behandling främjar ökad handel för utvecklingsländerna. Sammanfattningsvis finner studien en koppling mellan WTO medlemskapet och ökad varuexport, varvid SDT bestämmelsernas inverkan på handels liberalisering för utvecklingsländerna anses relativt god.

Nyckelord: Särskild och differentierad behandling, varuexport, WTO medlemskap, utvecklingsländer, handel

Innehållsförteckning

LISTA ÖVER FÖRKORTNINGAR	4
1. INLEDNING	5
2. SÄRSKILD OCH DIFFERENTIERAD BEHANDLING	7
2.1 SYFTET MED WTO OCH SDT	7
2.2 VAD ÄR SDT?	8
2.3 HISTORISK BAKGRUND TILL SDT	11
2.4 VARFÖR SDT ANSES BEHÖVAS INOM WTO	13
2.5 KRITIKEN MOT DE BEFINTLIGA SDT BESTÄMMELSERNA	16
2.6 DEN PÅGÅENDE HANDELSRUNDAN, DOHARUNDAN	19
2.7 SAMMANFATTNING AV KAPITEL TVÅ	21
3. EMPIRISK UNDERSÖKNING	22
3.1 TIDIGARE FORSKNING	22
3.2 METOD OCH DATA	24
3.2.1 UNDERSÖKNINGENS FÖRSTA DEL	24
3.2.2 UNDERSÖKNINGENS ANDRA DEL	28
3.4 RESULTAT	29
3.4.1 RESULTAT FRÅN UNDERSÖKNINGENS FÖRSTA DEL	29
3.4.2 RESULTAT FRÅN UNDERSÖKNINGENS ANDRA DEL	32
4. SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER	35
5. REFERENSER	37
6. APPENDIX	40

Lista över förkortningar

EU- Europeiska Unionen

FN- Förenade Nationerna

GATT- Allmänna Tull- och handelsavtalet (General Agreement on Trade and Tariffs)

GATS- Allmänna Avtalet om tjänstehandel (General Agreement on Trade in Services)

GSP- Generalized System of Preferences

MFN- Mest gynnade nations principen (Most Favoured Nation)

MUL- Minst utvecklade länderna

SDT- Särskild och Differentierad behandling (Special and Differential Treatment)

TRIPS- Avtalet om handelsrelaterade immaterialrätter (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights)

TBT- Avtalet om tekniska barriärer (Technical Barriers to Trade)

UNCTAD- United Nations Conference on Trade and Development

WDI- World Development Indicator

WTO- Världshandelsorganisationen (World Trade Organization)

1. Inledning

Världshandelsorganisationen (WTO) är en internationell multilateral organisation mellan mer än 150 länder som alla skiljer sig åt gällande intressefrågor och framförallt graden av prioriteringar i olika handelsrelaterade ärenden. Det har länge varit en allmänt spridd uppfattning att endast en typ av likformiga fastställda multilaterala regler och åtaganden bland en mycket differentierad grupp av länder inte kan tillgodose alla parternas bästa intressen (Keck och Low, 2004). WTO är en organisation som reglerar en mycket stor del av världshandeln,¹ vilket innefattar många olika områden och regleringar av handel. Det är ett forum som tar vid via förhandlingar mellan länderna gällande bättre marknadstillträde och friare handel samt utformning av de regler som skall gälla för medlemmarna angående bilateral handel. Diskussionerna kring utvecklingsländernas delaktighet i organisationen har resulterat i mycket forskning och empiri i huruvida detta system gynnar de mindre utvecklade och minst utvecklade länderna. År 1965 formaliserades inom forna GATT bestämmelser som syftade till att ge de mindre utvecklade medlemmarna av organisationen särskild och differentierad behandling (SDT) för att öka deras delaktighet i systemet och för att underlätta liberaliseringen av handeln (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 536).

Ett medlemskap i WTO innefattar en rad faktorer utöver SDT bestämmelserna som kan komma att bidra till att ett land ökar sin handel. Det multilaterala handelssystemet kan dock anses vara i behov av en effektiv mekanism som gör det möjligt för alla medlemsländer att till fullo dra nytta av de fördelar som medlemskapet kan bidra med, däribland ökad handel, vilket är en förutsättning för ekonomisk tillväxt och utveckling (Hoekman, 2003).

Uppsatsen har två huvudsyften. För det första syftar uppsatsen till att beskriva och diskutera de specialregler som gäller inom WTO för utvecklingsländer – så kallad ”särskild och differentierad behandling” (SDT). För det andra syftar den också till att empiriskt undersöka hur varuexporten förändras för utvecklingsländer respektive utvecklade länder i samband med att de blir medlemmar i GATT/WTO, för att därigenom söka dra slutsatser kring huruvida specialreglerna för utvecklingsländer påverkar deras varuexport. I huvudundersökningen delas länderna in i två grupper bestående av utvecklade länder och utvecklingsländer för att klarhet skall försöka nås för att utifrån detta bedöma hur WTO som organisation, genom förmedling av SDT bestämmelserna har en inverkan på ett lands varuexport. Att försöka undersöka SDT eventuella inverkan på varuexport är av intresse för att uppskatta hur väl avsikterna med SDT fungerar i praktiken då ett av de viktigaste

¹ WTO står för mer än 97 % av världshandeln, (WTO, 2001c)

syftena med SDT är; "Better market access for exports by developing countries so that they could boost economic development through exports." (WTO, 2001b, para. 5b (i)). För att nå en djupare förståelse angående SDT inverkan på varuexporten undersöks i den andra delen av den empiriska undersökningen förändringen av andelen av den totala varuexporten från utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara till andra utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara samt till höginkomstländer. Att undersöka hur exporten ter sig för dessa utvecklingsländer är intressant då SDT till stor del utgår från de rika ländernas handelspreferenser till de fattigare länderna. Tidsperioden för denna delundersökning i uppsatsen utgörs av en tioårsperiod kring formaliseringen av SDT år 1965 samt fem år innan införandet av paragraf 44 i Doha Rundan och fem år efter.

Uppsatsen syftar till att bidra med kunskap inom området SDT för att ge en ökad förståelse av utvecklingsländernas handelssituation inom WTO, samt organisationens arbete i utvecklingsfrågor. För att utifrån denna kunskap försöka bedöma hur dessa bestämmelser bidrar till ökad handel. Detta är ett område som har blivit allt viktigare inom WTO i samband med den pågående handelsrundan, Doharundan.

Kortfattat uppvisar resultatet av denna uppsats att WTO medlemskapet bidrar till en ökad varuexport för de utvecklade länderna, men allra mest för utvecklingsländerna. Att utvecklingsländerna berörs av SDT inom WTO skulle kunna vara en bidragande faktor till detta utfall.

I uppsatsens första del kommer innebörden av, och syftet med SDT att redogöras för. En historisk överblick av bestämmelserna inom GATT och WTO kommer att presenteras för att öka förståelsen kring hur diskussionerna ter sig idag. Den andra delen av uppsatsen utgörs av en empirisk del där uppsatsens huvudundersökning samt delundersökning redovisas och diskuteras. Avslutningsvis framförs uppsatsens slutsatser och en sammanfattning av innehållet. I strävan efter att uppnå ett tillförlitligt resultat i min undersökning har jag valt att utgå från kvantitativa studier som tidigare utförts inom det aktuella området samt deskriptiv statistik av ländernas handelsvolym före och efter deras tillträde till WTO. Uppsatsens huvudsakliga metod är att jämföra data, och se hur den skiljer sig åt under de aktuella tidsperioderna, snarare än att generera nya teorier inom det aktuella området.

2. Särskild och Differentierad behandling

Detta kapitel introducerar i korthet innebörden av, och syftet med SDT inom WTO. För att kunna undersöka om WTO medlemskapet ökar handel för dess medlemmar bör syftet med organisationen klargöras. För att sedan undersöka om SDT främjar utveckling för organisationens mindre utvecklade medlemmar bör avsikten med begreppet redogöras. En kortfattad historisk överblick av SDT inom GATT och WTO presenteras för att öka förståelsen för hur diskussionerna kring behovet av SDT ter sig idag. Därvid följer en beskrivning av varför dessa särbehandlingsbestämmelser anses behövas inom världshandel och WTO.

2.1 Syftet med WTO och SDT

Syftet med WTO, enligt organisationen själv, är att underlätta att handeln i världen kan ske utan större komplikationer. Det är en organisation som tillgodoser sina medlemmar med regler som tillåter länderna att utvecklas och växa utan att försämra för andra, där målet är att öka välfärden för människorna i medlemsländerna (WTO, 2011b). Medlemmarna representerar en stor grupp av världens länder med olika utvecklingsnivåer och ekonomier. Handelsavtalen förhandlas fram av organisationens medlemmar och avser att avveckla handelshinder och motverka protektionism, framförallt inom Allmänna Tull- och handelsavtalet (GATT), Allmänna Avtalet om tjänstehandel (GATS), samt avtalet om immaterialrätter, TRIPS.

Syftet med SDT, ett begrepp som kommer att introduceras nedan, är att ge utvecklingsländerna en bättre möjlighet att lyckas anamma den process som WTO står för, genom att erbjuda utvecklingsländerna ytterligare fördelar inom handelsavtalen som möjliggör ett främjande av deras egna behov och mindre anpassning till andras. SDT skall vara ett hjälpmedel för att uppnå de centrala delarna av ökad handel som har förhandlats fram inom de olika handelsavtalen inom WTO, inte ett substitut till dessa (Page och Kleen, 2005, s. vii). SDT innebär sålunda olika former av särbehandling för utvecklingsländerna samt de minst utvecklade länder inom WTO. De utgör en möjlighet för de utvecklade länderna att ge annorlunda behandling till utvecklingsländers fördel, med ändamålet att stödja dessa länders integrering i världshandeln och för att öka deras möjligheter till att få ut maximal nytta utav sitt medlemskap och WTO:s regelverk.

2.2 Vad är SDT?

För att kunna klargöra vad som menas med ”särskild” behandling inom WTO bör detta definieras relativt vad som klassas som ”normalt”, alltså relativt de allmänt accepterade reglerna i handelsavtalen. Detta innefattar bland annat ömsesidighet i förhandlingarna, och principen om ett icke-diskriminerande agerande, reglerat via national treatment och Mest Gynnade Nations principen, (MFN) (Paige och Kleen, 2005, s.7). Ömsesidighet i förhandlingarna innebär att anta en åtgärd förutsätter att en åtgärd antas från en motpart. Det innefattar ett utbyte av sänkt protektionism i ett land mot en likvärdig sänkning av ett annat lands skyddsnivå (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 161-162). National treatment kräver att utländska varor, då de har kommit över landsgränsen, behandlas likvärdigt som liknande eller direkt jämförbara varor som har producerats inhemskt. MFN innebär att om en tull är låg på en vara, måste samma tull ovillkorligt och direkt implementeras på alla produkter av ”liknande” karaktär till samtliga WTO medlemmar (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 41-42).

Särbehandling från dessa generella regler har förhandlats fram av medlemmarna i WTO till formulerade bestämmelser för att ytterligare gynna utveckling och handel för utvecklingsländerna. Formuleringen avgörs av målet med utveckling och till vilken utsträckning man är beredd att nå målet inom de olika avtalen. Differentierad behandling för utvecklingsländerna bör definieras relativt hur de utvecklade länderna, de som inte berörs av SDT, behandlas inom WTO. Om de utvecklade länderna har höga handelshinder, eller låg implementeringsgrad inom vissa sektorer kan då utvecklingsländerna få en annorlunda behandling gentemot de utvecklade länderna i dessa sektorer (Page och Kleen, 2005, sid. 7)

Det finns idag 145 stycken SDT bestämmelser spridda mellan beslut inom WTO samt de multilaterala handelsavtalen; GATT, GATS, TRIPS, överenskommelser om regler och förfaranden för tvistlösning, samt olika ministerbeslut. Utav dessa 145 särbestämmelser härstammar 107 stycken från Uruguay Rundan och 22 stycken gäller endast för de minst utvecklade länderna (WTO, 2000a). SDT kan anta olika former och innebära olika bestämmelser i de specifika handelsavtalen. Jag kommer inte att i denna uppsats redogöra angående betydelsen av var och en av de olika bestämmelserna utan istället utgå ifrån den klassificering av SDT, indelad i sex olika grupper som WTO sekretariatet hänvisar till år 2000;

Box 1. Klassificering av SDT

“..the various special and differential treatments provisions have been classified according to the following six-fold typology which has been developed by the Secretariat:

- (i) provisions aimed at increasing the trade opportunities of developing country Members;
- (ii) provisions under which WTO Members should safeguard the interests of developing country Members;
- (iii) flexibility of commitments, of action, and use of policy instruments;
- (iv) transitional time periods;
- (v) technical assistance;
- (vi) provisions relating to least-developed country Members. “

Källa (WTO, 2000a)

(i) Bestämmelserna som syftar till att öka handelsmöjligheterna för utvecklingsländerna inom WTO är 12 stycken totalt till antalet och återfinns mellan fyra avtal och ett beslut. Dessa bestämmelser består alla av att de utvecklade medlemmarna skall agera med syfte att öka möjligheterna och fördelarna med handel för utvecklingsländerna (WTO, 2000a). Handelspreferenser av denna karaktär innebär ett icke-ömsesidigt användande av tullsänkningar för att gynna vissa utvecklingsländer, med syfte att öka exportvolymerna och exportdiversifieringen. Det första systemet utgjordes av GSP, (Generalized System of Preferences) år 1971, vilket är ett kryphål i WTO:s icke-diskriminerande regler som tillåter rikare länder att frivilligt ta ut lägre tullar på import från utvecklingsländer (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 536-537).

(ii) Det finns 47 stycken bestämmelser gällande att WTO medlemmar skall skydda utvecklingsländernas intressen, de återfinns spridda bland 13 olika WTO avtal och två beslut. Dessa bestämmelser avser antingen aktivt agerande från de mer utvecklade medlemmarna inom WTO, eller handlingar som bör undvikas av dessa för att på så vis trygga de olika intressena för utvecklingsländerna (WTO, 2000a och WTO, 2000b). SDT återfinns bland annat inom avtalet om tekniska handelsbarriärer. TBT avtalet tillhandahåller att angående förberedelserna och tillämpningen av bland annat tekniska regleringar, måste medlemmar ta hänsyn till de speciella behoven av utveckling, ekonomi samt handel som utvecklingsländerna möter (WTO, 2011h).

(iii) SDT bestämmelser som berör flexibilitet angående åtaganden, ageranden, samt användningen av olika regelinstrument. De är 30 stycken till antalet och återfinns inom 13 olika WTO avtal. Dessa bestämmelser avser undantag från åtaganden som annars gäller för WTO medlemskapet, och är något som endast utvecklingsländerna kan åberopa. De innefattar även olika typer av agerande utförda av utvecklingsländerna genom undantag från generella discipliner som berör de andra medlemsländerna. Utvecklingsländerna kan välja att åta sig en minskad nivå av åtaganden jämfört med andra medlemmar (WTO, 2000a). Att utvecklingsländerna får följa speciella regler samt göra undantag från åtaganden inom de olika WTO avtalen och besluten bygger på ett medgivande från de övriga medlemmarna i WTO. Detta accepteras för att gynna utvecklingsländerna, trots att det kan minska fördelarna från handel för de som inte innefattas av bestämmelserna.

De utvecklade ländernas egna intressen, såsom tillgång till fler sektorer, får åsidosättas för att gynna ett rättvist handelssystem (Page och Kleen, 2005, sid. 4). Dessa typer av SDT bestämmelser återfinns bland annat inom avtalet om tjänstehandel. GATS föreskriver att det i förhandlingarna om speciella åtaganden i liberaliseringsprocessen bland annat skall finnas lämplig flexibilitet för utvecklingsländer gällande öppnandet av färre sektorer samt liberalisering av färre transaktioner (WTO, 2011h)

(iv) Dessa bestämmelser syftar till att erbjuda tidsbundna undantag från åtaganden som normalt tillämpas av medlemmarna inom WTO. Det finns 20 stycken SDT bestämmelser av detta slag inom åtta olika WTO avtal. I vilken omfattning utvecklingsländerna använder sig av dessa bestämmelser som en utväg till övergångsperioderna till nya åtaganden varierar mycket beroende på vilket avtal det gäller (WTO, 2000a, och WTO, 2001d). Exempelvis återfinns denna typ av SDT inom avtalet om skydd för immaterialrätter, TRIPS. Utvecklingsländer tillåts i detta avtal att försena tillämpningen av avtalets bestämmelser med fem år från det datum de sätts i bruk, till skillnad från ett år som gäller för de resterande medlemmarna i WTO (WTO, 2011h).

(v) Det finns 14 stycken SDT bestämmelser som innefattar teknisk assistans till utvecklingsländerna, de är fördelade mellan sex stycken WTO avtal och ett ministerbeslut (WTO, 2000a). Dessa syftar till att bidra med den hjälp som kan behövas för att utvecklingsländerna skall klara av sina åtaganden och på så vis dra nytta av fördelarna genererade med handel. Detta skulle kunna innefatta utbildning av tjänstemän från utvecklingsländerna, för att öka dessa länders möjlighet till ett effektivt deltagande i organisationen.

(vi) Den sista gruppen av de indelade SDT bestämmelserna innefattar särbehandling av de minst utvecklade länderna (MUL).² Dessa bestämmelser är 22 stycken till antalet och återfinns inom sju stycken avtal och tre beslut inom WTO. De syftar till att ge länderna som inkluderas i gruppen MUL ytterligare speciell och differentiell behandling inom de fem ovannämnda indelningarna av SDT (WTO, 2000a). Exempelvis är det tillåtet att ge mer generösa handelspreferenser till MUL än till övriga utvecklingsländer, ett exempel av detta är EU:s ”Everything but arms” (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 50).

De tre sista grupperingarna av SDT (iv, v, vi) är endast verktyg till, eller omformuleringar av de tre första indelningarna av särbehandlingsbestämmelserna (Page och Kleen, 2005, sid. 4). Bestämmelser som syftar till att bevara utvecklingsländernas intressen samt flexibilitet angående åtaganden i de olika WTO-avtalen är de två indelningarna av SDT där störst antal bestämmelser erhålls.

De flesta SDT bestämmelserna är så kallade ”best endeavour” åtaganden, vilket betyder att de inte är bindande för de utvecklade länder som antar dem. Detta för med sig att utvecklingsländer inte kan ta upp fallet i tvistlösningsmekanismen³ med talan om att de utvecklade länderna inte handlar efter deras åtaganden i de olika avtalen (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 537). En fortsatt diskussion kring detta återfinns angående kritiken mot SDT.

2.3 Historisk bakgrund till SDT

Jag kommer i denna sektion att kortfattat beskriva den historiska framväxten av begreppet SDT samt formaliseringen av begreppet. Detta för att öka förståelsen för dessa särbestämmelser samt för att kunna utvärdera deras framtida utformning och eventuella förnyelse.

För över 60 år sedan etablerades GATT vilket lade grunden till dagens handelsorganisation WTO. Under GATT åren deltog inte utvecklingsländerna till fullo i förhandlingarna och ett formellt erkännande för denna grupp existerade inte (Michalopoulos, 2000). Trots detta gynnades dessa länder av systemet då de fundamentala principerna, såsom mest gynnande nationsprincipen och ”national treatment”, enhetligt tillämpas på alla förhandlingsparter. Diskriminering av länder skulle minska och verkan för ömsesidighet mellan organisationens medlemmar skulle främjas. Redan under de första åren av GATT angav ett antal utvecklingsländer orsaker till ett behov av speciella bestämmelser för

² Minst utvecklade länder (MUL) är en officiell FN-definition för att benämna de minst utvecklade länderna. Detta görs utifrån ländernas inkomstnivå, nivå på mänsklig utveckling och ekonomisk sårbarhet (UN, 2011a)

³ Tvistlösningsmekanismen är ett instrument som ser till att WTO-reglerna efterföljs. Skulle detta inte göras är det möjligt för ett land att begära tvistlösning i frågan.

att skydda deras industrier, men en särskilnad gjordes aldrig mellan fattiga och rika länder (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 535). Under mitten av 50-talet yrkade ett flertal kolonier om självständighet vilket resulterade i att nya mindre utvecklade länder inträdde i GATT. Detta gav upphov till konceptet SDT, med förklaringen att utvecklingsländer behövde vårda och differentiera sina egna industrier och minska sitt importberoende. Artikel XVIII inom GATT kom att bli det första steget mot speciella bestämmelser för utvecklingsländerna. Paragraf 3b inom denna artikel såg till dessa länders behov av ett flexibelt användande av handelshinder som skydd av egna industrier och som en inkomstkälla (Fukasaku, 2000). Under denna period uppmärksammades även exportmarknadens betydelse som en förutsättning för ökad handel. Utifrån detta diskuterades fördelaktig tillgång till exportmarknader för utvecklingsländerna, mottagna via preferenser som skulle ge länder bättre tillgång än MFN till de utvecklade ländernas marknader (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 536).

Under 1965, efter att United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) skapades år 1964, begärde utvecklingsländerna speciell status inom organisationen. Parterna inom GATT antog därav ett åtagande om introduceringen av en ny del inom GATT, del IV angående handel och utveckling. I och med införandet av denna nya del, gällande bland annat bestämmelser om icke-ömsesidighet, formaliserades konceptet om SDT. Utvecklingsländerna förväntades inte anta åtaganden inom de multilaterala förhandlingarna som stred mot deras utvecklingsnivå, finansiella förutsättningar eller handelsbehov (Fukasaku, 2000). Ministermötet 1973 som även gav upphov till Tokyorundan fastslogs det att förhandlingarna skulle trygga fördelarna för utvecklingsländerna för att gynna en diversifiering av deras export samt intäkter från utländsk handel. Det klargjordes även att de utvecklade länderna inte skulle förvänta sig ömsesidiga åtaganden från utvecklingsländerna. Ett resultat av Tokyorundan var avtalet om "Differential and More Favourable Treatment, Reciprocity and Fuller Participation of Developing Countries" från 1979, informellt kallad "Enabling Clause" (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 537). Denna klausul angav undantag från några av de allmänna avtalen inom GATT genom att tillåta de utvecklade länderna att ge fördelaktig tullbehandling till utvecklingsländerna, och inrättade regler om GSP (Generalised System of Preferences).

I början av 80-talet ifrågasattes effektivitet av SDT som bestämmelser för att främja handel och utveckling. Det visade sig med åren att särbehandlingen av utvecklingsländerna inte genererade de positiva effekter som man hade hoppats på. Bestämmelserna ansågs även ha en viss negativ inverkan på handeln, som ett resultat av att förhandlingarna inte längre byggde på ömsesidighet, vilket minskade intresset för utvecklingsländerna som förhandlingspartner för de utvecklade länderna

(Kommerskollegium, 2004). Detta resulterade i att utvecklingsländerna ökade sitt deltagande i den nya handelsrundan Uruguayrundan samt stod upp för sina egna intressen i en högre utsträckning än tidigare. Uruguayrundan skiljde sig från tidigare handelsrundor då den var en ”single undertaking”. Detta innebar att alla avtal gällde för alla medlemmar, och att länderna var tvungna att införa schema för åtaganden och medgivanden. Samtliga avtal inom GATT gällde alltså hädanefter även för utvecklingsländerna. Att avsluta SDT var dock inte på agendan under Uruguayrundan då ändringar angående handel och utveckling inom del IV i GATT inte skedde (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 540). Inom denna runda togs några av utvecklingsländernas viktigaste handelsintressen upp för förhandling, varvid sektorerna gällande jordbruk och textil kunde påverkas negativt. Detta ökade anledningarna för dessa länder att delta mer aktivt i förhandlingarna. Efter Uruguayrundans slut fortsatte arbetet med SDT för att utgöra en väl diskuterade fråga inom den pågående handelsrundan, Doharundan.

2.4 Varför SDT anses behövas inom WTO

Denna del av uppsatsen redogör kortfattat tre motiv till varför SDT anses behövas inom WTO.

För det första utgör behovet av ökad handel för att uppnå utveckling ett motiv för SDT. WTO förespråkar öppen handel mellan världens länder och kan därigenom ses som en multilateral förespråkare för utveckling (Hoekman och Kostecki, 2009, s. 532). Internationell handel bidrar till en varaktig tillväxt och utgör en positiv byggsten i ett lands försök till ekonomisk utveckling och minskad fattigdom. Det är en viktig del av utvecklingsprocessen som utvecklingsländerna har svårt att ta del av, varvid en mekanism som underlättar handel anses behövas. Att underlätta handeln för utvecklingsländerna är vad SDT syftar till och återfinns därav inom WTO för att främja utveckling via handel.

I Doha ministerdeklarationen tydliggjordes WTO:s ståndpunkt i huruvida handel gynnar utveckling och hur detta nära samband måste tas i beaktande vid diskussionerna och utformningen av nya avtal och beslut inom världshandelsorganisationen;

International trade can play a major role in the promotion of economic development and the alleviation of poverty. We recognize the need for all our peoples to benefit from the increased opportunities and welfare gains that the multilateral trading system generates. The majority of WTO Members are developing countries. We seek to place their needs and interests at the heart of the Work Programme adopted in this Declaration. Recalling the Preamble to the Marrakesh Agreement, we shall continue to make positive efforts designed to ensure that developing

countries, and especially the least-developed among them, secure a share in the growth of world trade commensurate with the needs of their economic development. In this context, enhanced market access, balanced rules, and well targeted, sustainably financed technical assistance and capacity-building programmes have important roles to play.

Doha Ministerial Declaration (WTO, 2001a, paragraf 2)

Utvecklingsländer gynnas av WTO systemet i den mån att de drar fördel av ökat marknadstillträde som en följd av bland annat MFN principen samt de regleringar av handel som systemet bygger på. Bättre åtkomst till en marknad kan alltid ses som en fördel, och mindre tillgänglighet till en marknad än ens konkurrenter kan ses som något negativt. Tillgänglighet till en marknad av låg kostnad via fördelaktiga tullavgifter för utvecklingslandet under SDT utgör en fördel för exportören. Detta främjar handeln och utvecklingen för landet. En fördelaktig tull kan även betraktas som en kostnad för utbudlandet (Page och Kleen, 2005, sid. 8). De utvecklade länderna accepterar dock ofta denna kostnad när de erbjuder SDT bestämmelser till utvecklingsländerna, men i vissa fall anses kostnaden för hög vilket kan påverka att åtaganden om bestämmelser i vissa sektorer ej antas.

För det andra finns det ett behov av SDT för utvecklingsländerna då dessa länder skiljer sig åt från övriga WTO medlemmar. I och med inrättningen av UNCTAD samt utformningen av en ny del inom GATT, del IV angående handel och utveckling slogs det fast att utvecklingsländerna skiljer sig i mångt och mycke från övriga medlemmar (Paige och Kleen, 2006, sid. 8). Ett rättfärdigande av detta slag innebar även att de regler som lämpade sig bäst för de industrialiserade länderna nödvändigtvis inte var av den karaktär att de gynnade utvecklingsländerna. Dessa länders ekonomiska och politiska strukturer är annorlunda både gällande storlek samt konkurrensmöjligheter vilket bidrar till att deras utvecklingsbehov måste beaktas gällande utformningen av regler och avtal inom WTO. Då utvecklingsländerna till största del utgör små aktörer på världsmarknaden, och därför har svårare att påverka de större, mer utvecklade ländernas politik kan WTO:s regler bidra till att minska osäkerheten för utvecklingsländerna i hur dessa länder utformar sitt regelverk (Hoekman, Michalopoulos och Winters, 2004, sid. 482). Dock bör dessa regler inom WTO utformas så att de ger upphov till en maximal effektivitet av de potentiella vinsterna i och med friare handel för varje enskilt land. Detta innebär att även utvecklingsländerna måste gynnas av systemet och dess ”spelregler”.

Grundandet av UNCTAD samt del IV inom GATT skedde för cirka femtio år sedan vilket delvis inledde arbetet med SDT (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 534). Ett fortsatt arbete med utvecklingen av SDT utifrån den kunskapen att utvecklingsländerna har andra typer av behov bör forma dessa särskilda bestämmelser så att även utvecklingsländerna drar nytta av WTO:s regler för världshandeln. Den tidigare handelsministern inom EU, Peter Mandelson påpekar det starka behovet av denna karaktär, "A one-size policy will not fit all. The needs of the poorest are different from the more advanced developing countries and Europe must be fully committed to the principle of "special and differential" treatment for developing countries." (Mandelson, 2004).

Att utvecklingsländerna ofta är små aktörer på världsmarknaden innebär inte bara att de har svårare att påverka andra länders politik och agerande, utan även att de möter högre kostnader. Till följd av dessa länders småskaliga produktion och längre avstånd till både utbud och marknader möter ofta utvecklingsländerna högre kostnader i sina ekonomiska aktiviteter, vilket ökar svårigheten att nå en högre utvecklingsnivå (Page och Kleen, 2005, sid.11). Små- och låginkomstländer saknar även den institutionella utvecklingen för att kunna ta del av hela WTO systemet, eller så är kostnaderna för att vara delaktig och skapa de formaliteter och kunskaper som behövs högre än vinsterna som landet får ut av att engagera sig, vilket skapar ett behov av SDT i form av längre övergångsperioder eller teknisk assistans (Hoekman, 2003).

Slutligen genererar utvecklandet av egna marknader i ett behov av SDT, då detta är en tidskrävande och kostsam process. En fortsatt insats med att utveckla sina egna marknader och differentiera sin produktion för att kunna möta nya marknader är en viktig fas att nå för utvecklingsländerna. Många av dessa länder befinner sig kring detta skede vilket genererar påfrestningar för deras ekonomi, då det är kostsamt att tillträda nya marknader och då utveckla sin produktion. Denna fas medför olägenheter som är kostsamma och faktorer som inte alla WTO medlemmarna berörs av, vilket för med sig att speciella bestämmelser för utvecklingsländerna kan frambringa fördelar som påskyndar utvecklingen och utfallet kring denna fas. Där SDT bestämmelser i form av bättre marknadstillträde och längre övergångsperioder till nya avtal kan vara bistående instrument (Page och Kleen, 2005, sid. 8-9).

Utveckling är en viktig del för länder med ekonomiska svårigheter varvid WTO bör förespråka utveckling i den mån det är möjligt att kombinera med organisationens syfte, att förhandla om öppnare handel med stabila och rättvisa spelregler mellan medlemsländerna. WTO bör uppmuntra reformer och bestämmelser som gynnar utveckling, och kan via SDT erbjuda särskild och differentierad behandling till de medlemmar som behöver det. SDT bör dock inte ses som substitut

till nationella eller internationella strategier mot utveckling, utan bör utformas inom WTO som ett antal hjälpmedel till de allmänna reglerna för att gynna utveckling (Page och Kleen, 2005, sid.97).

Avslutningsvis finns det ett behov av SDT för utvecklingsländerna inom WTO. Handel är positiv för ekonomisk tillväxt och därför något utvecklingsländerna bör ha möjlighet att ta del av i samma utsträckning som de utvecklade medlemsländerna. Utvecklingsländerna utgör små aktörer på världsmarknaden, som skiljer sig åt i mångt och mycke från de utvecklade länderna inom WTO, vilket försvårar denna möjlighet. De presenterade motiven till ett behov av SDT är alla en variant av att utvecklingsländerna har andra behov och förutsättningar än de utvecklade länderna. Detta skapar ett behov av särbehandling för utvecklingsländerna inom organisationen för att alla medlemsländer skall ha möjlighet till att uppnå liknande fördelar av systemet.

2.5 Kritiken mot de befintliga SDT bestämmelserna

En del av den kritik som har framförts mot SDT berör de bestämmelser som är icke-bindande. De flesta SDT principerna är så kallade ”best endeavour” åtaganden, vilket betyder att de inte är bindande för de utvecklade länder som antar dem. Detta medför att utvecklingsländer inte kan ta upp fallet i tvistlösningsmekanismen med talan om att de utvecklade länderna inte handlar efter deras åtaganden i de olika avtalen (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 537).

WTO som en multilateral organisation existerar för att medlemmarna i organisationen har beslutat att gemensamma regler angående handel är mer fördelaktiga än att handelspolitisk flexibilitet råder mellan länderna. Icke- bindande bestämmelser kan då tyckas vara oförenligt med det regelbaserade system som WTO utgör, speciellt gällande de kostnader som uppstår för tredjeland då fördelar endast erbjuds till en grupp utvalda länder, vilket indirekt diskriminerar andra utvecklingsländer (Page och Kleen, 2005, sid. 52). Argumentet för denna typ av icke-bindande regler har varit att de utvecklade länderna kommer att vara villiga att erbjuda mer SDT om de själva kan välja vad de skall erbjuda samt om de i framtiden kan återkalla erbjudandet. Detta är en del av de problem av SDT som diskuteras idag, där ett stärkande av bestämmelserna ur denna synvinkel diskuteras i Doharundan för att de skall uppnå den verkningsgrad de är ämnade för.

Utvecklingsländernas missnöje kring utformningen av SDT har resulterat i framtagandet av förslag till ett ramavtal av tolv stycken utvecklingsländer, gällande utvecklandet av bestämmelserna. De framhäver att SDT bör vidareutvecklas och bli lagligt bindande istället för principen om ”best

endeavour promise”; ”The developing countries could hardly benefit from the almost 145 S&D provisions (in the Uruguay Round Agreements) which mostly do not go beyond a best endeavour promise and therefore are not legally enforceable. Lack of any mechanism to ensure effective implementation of S&D provisions in the WTO has been a major area of concern for developing countries.” (WTO, 2001b, punkt 9). Åtskilliga utvecklingsländer betraktar SDT bestämmelserna som meningslösa då SDT till en början skapar förväntningar för att sedan på grund av icke bundenhet öka missnöjet. De utvecklade länderna ser å andra sidan SDT som gammelmöda och kostsamma (Hoekman, Michalopoulos och Winters, 2004).

För det andra har det uppkommit kritik mot utformningen av SDT till följd av den självutnämning till ett utvecklingsland som idag används inom WTO. Svårigheten i att nå en överenskommelse i utformningen av SDT grundas delvis i skiljaktigheten mellan utvecklingsländer och de utvecklade länderna om den mest lämpande nivån i utformningen av SDT, samt vilka länder som skall få ta del av dessa bestämmelser. Idag utgör ett flertal länder, av olika utvecklingsnivåer alla ett utvecklingsland och innefattas därav av SDT. Klassificering av ett utvecklingsland är en fråga som har diskuterats intensivt inom WTO gällande utveckling av SDT, där det ådagaläggs att indelningen av ett utvecklingsland idag, genom självutnämning har ”...resulted in an ineffective mechanism for all.” (Hoekman, 2003a). Utvecklingsländerna menar dock att de alla har rätt till dessa särbestämmelser medans de utvecklade länderna yrkar på en differentiering mellan vilka länder som bör kvalificera sig (ICTDS och IISD, 2004). Michalopoulos (2000) hävdar att utvecklingsländerna anser det vara politiskt enklare att argumentera utifrån att alla utvecklingsländer bör behandlas likvärdigt, med undantag för de minst utvecklade länderna, trots att dessa länder skiljer sig åt gällande kapacitet och förutsättningar. Att låta de utvecklade länderna avgöra vilka utvecklingsländer som skall få SDT kan leda till att en hänsyn av yttre karaktär tas i beaktande gällande beslutet av vilket land som får vilken nivå av speciell behandling. Såvida inte de mest utvecklade utvecklingsländerna accepterar en bredare differentiering inom utvecklingsgruppen, menar Michalopoulos (2000) att en implementering av meningsfulla och effektivt lagligt bindande SDT för alla utvecklingsländer troligen inte kommer att nås.

Kritik har även riktats mot att SDT bör utvecklas i de sektorer som är viktiga för utvecklingsländerna. Hoekman, Michalopoulos och Winters (2004) anser att handelshindren i de marknader som är av väsentligt karaktär för utvecklingsländernas ekonomier, där de tenderar att ha komparativa fördelar, bör utvecklas för att dessa länder skall ha en möjlighet att uppnå syftet och fördelarna med WTO. Trots att merparten av experterna är av den uppfattningen att utvecklingsländerna skiljer sig åt från

de övriga medlemmarna inom WTO och därav är i behov av särskild behandling, finns det de som fortfarande menar att SDT ger upphov till protektionism för de länder som är i störst behov av frihandel. SDT utgör för dessa förespråkare som bäst ett instrument för att långsamt integrera utvecklingsländerna in i WTO systemet, och kan som värst skada dessa länder (ICTSD och IISD, 2004). De menar att SDT tillåter en högre nivå av protektionism och därav minskar de positiva externa faktorerna som handel bidrar med till utveckling. Längre övergångsperioder till implementering av nya avtal kan av kritiker anses vara negativt. Liberalisering är generellt positivt för ett land, varvid det borde uppnås under en så kort period som möjligt.

Slutligen innefattar kritiken mot SDT, handelspreferenser, att dessa kan vara ineffektiv eller rent av skadliga. Handelspreferenser utgör en del av SDT med syftet att öka marknadstillträdet för utvecklingsländer. Om skillnaden mellan den utbudna tullnivån från preferenserna och den allmänna MFN nivån på en viss produkt är liten eller rentav obefintlig, minskar värdet av preferenserna (Persson, 2009). Detta kan bidra till att utformningen av preferenserna anses ineffektiv, till följd av att de inte genererar i någon effekt för utvecklingslandet.

Handelspreferenser kan vara skadliga om de ger upphov till handelsomfördelning, då en förflyttning av importen från den billigaste producenten på världsmarknaden ersätts av en dyrare producent på grund av denna anses billigare i och med att tullen i detta land är lägre. Handelspreferenser syftar till att förflytta handel från utvecklade länder för att främja utveckling för utvecklingsländerna. Om detta inte skadar de utvecklade länderna anses dessa typer av preferenser generellt inte utgöra något problem. Dock kan tredjeländ skadas av lägre marknadstillträde som följd av att de erhåller färre fördelaktiga preferenser (Persson, 2009). Dessa typer av preferenser kan även utgöra hinder inom WTO och de multilaterala förhandlingarna då ömsesidigheten i förhandlingarna försvagas. Ett litet land som inte kan påverka världsmarknadspriset förlorar ofta på handelsbarriärer. Höga handelsbarriärer på import höjer prisnivån i landet, vilket leder till att producenterna konfronterar höga inhemska priser, något som uppmuntrar dem till att producera mer än optimalt av den skyddade produktionen. Konsumenterna kommer konsumera mindre än vad som är optimalt på grund av de höga priserna i landet. Resultatet blir att producenterna gör vinster på bekostnad av konsumenterna, vilket minskar den genomsnittliga välfärden (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 533). Utformas handelspreferenserna under SDT så att de negativa följderna blir fler än de positiva är konsekvenserna från dessa specialregler negativa för både utvecklingsländerna samt övriga länder inom WTO.

Kritiken mot SDT utgörs alltså av att bestämmelserna till största del är icke-bindande, vilket försvagar deras legitimitet. Att det inte finns en formell definition av ett utvecklingsland har resulterat i kritik då detta bidrar till ett ineffektivt system, där vitt skilda utvecklingsländer uppnår liknande fördelar av SDT. Slutligen innefattar kritiken mot SDT handelspreferenser, att dessa kan vara ineffektiva eller rent av skadliga.

2.6 Den pågående handelsrundan, Doharundan

Under förhandlingarna kring Doharundan angav utvecklingsländerna tydligt sina handelsintressen och etablerade förslag inom ett ramavtal angående särskild och differentierad behandling, där de argumenterade för en expansion och stärkande av de befintliga SDT bestämmelserna (Page och Kleen, 2005). Ökat marknadstillträde och en friare handel under WTO: s regelverk är faktorer som bidrar till utveckling och minskad fattigdom genom att underlätta ekonomisk tillväxt i landet (WTO, 2001c, Hoekman 2003a, Michalopoulos, 2000, Page och Kleen, m.fl.). Denna kunskap ligger till grund för diskussionerna samt det ökade intresset angående SDT inom Doharundan, där ett handelsfrämjande efter utvecklingsländernas behov anses nödvändigt.

Sedan 2001 pågår den senaste utvecklingsrundan i WTO, Doharundan, där det tydligt har klarlagts att SDT är en viktig integrerad del inom WTO, ”The negotiations and the other aspects of the Work Programme shall take fully into account the principle of special and differential treatment for developing and least-developed countries embodied in: Part IV of the GATT 1994...” (WTO, 2001a, paragraf 50). Diskussionerna har varit många och skilda kring hur WTO systemet kan förbättras för att alla medlemmar som vill delta i förhandlingarna ska ha möjlighet till detta samt kunna ta del av de fördelar organisationen frambringar. Detta har resulterat i att åsikterna varierar mellan politiker och experter angående den framtida utformningen av SDT bestämmelserna. Att utvecklingsländerna skiljer sig från de utvecklade länderna tydliggjordes dock redan genom införandet av den fjärdel delen IV inom GATT 1965, där en acceptans till SDT bestämmelser för utvecklingsländerna antogs. Acceptansen av SDT från de utvecklade länderna kan förklaras av att de uppfyller ett självintresse. Att utvecklingsländerna är i behov av speciell behandling trots att detta innebär ökade kostnader har accepterats av dessa länder. Att rättfärdiga konceptet SDT inom Doharundan behövs därför inte. Det som behöver diskuteras och fattas beslut om är att utveckla och utvidga dessa bestämmelser till de områden som troligtvis kommer generera höga kostnader för de utvecklade länderna, såsom sektorerna för jordbruk och textil (Page och Kleen, 2005, sid. 99). Inom Doharundan har behovet av att stärka SDT bestämmelserna för att göra de mer precisa och effektiva tydliggjorts;

We reaffirm that provisions for special and differential treatment are an integral part of the WTO Agreements. We note the concerns expressed regarding their operation in addressing specific constraints faced by developing countries, particularly least-developed countries. In that connection, we also note that some Members have proposed a Framework Agreement on Special and Differential Treatment (WT/GC/W/442). We therefore agree that all special and differential treatment provisions shall be reviewed with a view to strengthening them and making them more precise, effective and operational. In this connection, we endorse the work programme on special and differential treatment set out in the Decision on Implementation-Related Issues and Concerns.

(WTO, 2001c, paragraf 44).

Det faktum att SDT förhandlingarna endast har resulterat i små framsteg under åren antyder att dessa problem inte är lätta att lösa. Det finns anledning att anse att behovet gällande en ny utformning av SDT bör tas seriöst och många förslag till en lämplig form har utformats av såväl experter som länder. Ett antal utvecklingsländer förordade 88 förslag angående bättre marknadstillträde, större frihet gällande användning av handelshinder, frihet angående dröjsmål eller ett icke-antagande av WTO regler samt förslag gällande bistånd och teknisk assistens för implementering (Hoekman, och Kostecki, 2009, sid. 549). För att arbetet kring SDT i Doharundan skall nå framgång behövs en mekanism som effektivt förespråkar utvecklingsländernas intressen så att dessa länder gynnas av WTO medlemskapet. En tydlig utformning av dessa speciella bestämmelser inom Doharundan kan även ses som en oundviklig del för att bevara WTO:s legitimitet (Hoekman, Michalopoulos, och Winter, 2004). SDT bör utformas på ett sådant sätt att de uppmuntrar handel och integrering till det internationella handelssystemet. Fördelarna med systemet skall gynnas och kostnaderna skall minskas, både för utvecklingsländerna samt för de andra handelsparterna i systemet.

Självutnämningen till utvecklingsland bidrar till att gruppen utvecklingsländer inom WTO utgör en mycket heterogen grupp, med skilda förutsättningar och utvecklingsnivåer, där en stor ekonomi som Brasilien ingår, en växande ekonomi som Indien samt ett fattigt land som Kenya (Jordbruksdepartementet, 2007). Utvecklingsländernas kapacitet att exportera och konkurrera på utländska marknader varierar därför inom gruppen, liksom behovet av fördelaktig behandling eller assistens för att lyckas etablera sig på världsmarknaden (Michalopoulos, 2000). Om förhandlingarna angående SDT når en överenskommelse eller inte är upp till hur de individuella medlemmarna agerar angående självutnämning till utvecklingsland, samt hur de utvecklade länderna förhåller sig till detta

och erbjuder SDT eller inte (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 551). Hur än utformningen av SDT ter sig i framtiden skall man ha i minnet att problemet med utveckling grundar sig i djupt rotade och komplexa ekonomier samt politiska processer som skiljer sig vitt mellan länder, där handel är en liten del av vad som kan påverka till en skillnad.

2.7 Sammanfattning av kapitel två

WTO avser, i grova drag, att främja handel mellan organisationens medlemmar. SDT syftar till att ge utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna särskild och differentierad behandling för att underlätta dessa länders möjlighet till handel. De är 145 stycken till antalet indelade i sex stycken kategorier och avviker från de allmänt accepterade WTO avtalen och besluten. Under de tidiga GATT åren deltog utvecklingsländerna på samma villkor som de övriga medlemmarna. Som en följd av skapandet av UNCTAD utvidgades GATT år 1965 till en fjärde del om ”Handel och utveckling”, vilket formaliserade konceptet SDT. Utvecklingsländerna skiljer sig i mångt och mycke från de övriga medlemmarna, varvid ett behov av SDT är centralt för att dessa länder skall ha en möjlighet att ta del av fördelarna av handel. Kritik mot dessa bestämmelser har under åren vuxit fram. Detta berör det faktum att SDT i allmänhet inte är bindande, utan endast tillåtande, samt att handelspreferenser, som en del av SDT, kan vara ineffektiva eller rent av skadliga. I dagens pågående handelsrunda, Doharundan, betonas återigen SDT i förhandlingarna, med målet att stärka dem för att göra de mer effektiva och precisa. Under uppsatsens tredje del undersöks hur varuexporten för ett land har förändrats efter dess inträde i WTO, för att utifrån det uppnådda utfallet försöka tolka SDT inverkan på resultatet.

3. Empirisk undersökning

I början av detta avsnitt presenteras kortfattat tidigare forskning inom område. Jag redogör sedan för den handelsdata som har används i uppsatsens två undersökningar. De två undersökningarnas resultat redovisas, varefter en diskussion förs kring vad resultatet innebär för debatten kring SDT.

3.1 Tidigare forskning

Processen som är förenad med tillträdet till WTO är en tidskrävande process innefattande politiska förändringar och förstärkande av inhemska institutioner. WTO avtalen bör betraktas som en investering i en mer konkurrenskraftig ekonomi, då fördelarna utifrån dessa avtal är mer långsiktiga än de direkt kännbara kostnaderna associerade med implementering och politisk reform (Kommerskollegium, 2004). Många av de fördelar som är associerade med WTO är dock svåra att mäta då de ofta inkluderar inhemska politiska och institutionella reformer. (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 574-575). Jag fokuserar därför i undersökningens huvuddel på handelseffekterna av att bli medlem i GATT/WTO. Forskning av liknande karaktär kommer därav att presenteras i denna sektion.⁴

Rose (2004) använder sig av en gravitationsmodell för att undersöka om ett medlemskap i GATT/WTO ökar handel. Han undersöker den bilaterala handel för 175 länder under en period av 50 år. Resultatet visar att ett medlemskap i GATT/WTO inte är associerat med ökad handel. Att medlemmar av GATT/WTO inte har betydande skillnader i sina handelsmönster jämfört med icke-medlemmar (Rose, 2004).

Subramanian och Wie (2007) har gjort en liknande studie där de undersöker WTO medlemskapets effekter för dess medlemmar samt kritiserar Rose (2004) för hans undersökning och menar att hans ekonometriska utgångspunkter är vilseledande. Även dessa författare använder sig av en gravitationsmodell för att se hur den bilaterala handeln har påverkats av WTO medlemskapet. Om alla länder behandlas lika, om hänsyn ej tas till att medlemskapet skiljer sig åt för olika inkomstgrupper, visar studien att inträdet till WTO har en negativ inverkan på handel. Genomsnitts WTO medlemmen handlar 22 procent mindre än icke WTO medlemmen i genomsnitt. Då GATT samt efterträdaren WTO skiljer medlemmarna åt utifrån deras utvecklingsnivå via bland annat särskild och differentierad behandling görs detta även av Subramanian och Wie i deras studie. Detta

⁴ Studier angående SDT utformning diskuteras löpande under uppsatsen.

förändrar resultatet där en stor skillnad nu uppstår i beteende mellan de utvecklade länderna och utvecklingsländerna. Koefficienten för utvecklingsländerna är positiv, då många ändringar har gjorts i variablerna i undersökningen (Subramanian och Wie, 2007).

Subramanian och Wie (2007) undersöker även handel mellan utvecklade länder samt handeln mellan utvecklade länder och utvecklingsländer och kommer fram till resultatet att de utvecklade länderna handlar mer med andra utvecklade länder än med utvecklingsländerna. I slutändan påvisar undersökningen att GATT/WTO gynnar handel i stor uträkning, dock ojämnt fördelad mellan medlemmarna. Slutsatserna innefattar mestadels att det är de utvecklade länderna som har ökat sin handel mer än utvecklingsländerna. De skiljer dock på utvecklingsländerna som exportörer och importörer, där studiens resultat visar att WTO medlemskapet har haft en liten inverkan på utvecklingsländernas import men en positiv påverkan på deras export. Den positiva ökningen av exporten för dessa länder tros bero på den tilltagna importen för de utvecklade länderna, där GATT/WTO medlemskapet har haft en påtaglig inverkan (Subramanian och Wie, 2007).

Liknande slutsatser som Subramanian och Wie (2007) fastställde i sin studie finner även Tomz, Goldenstein och Rivers (2007) då de använder en bredare uppskattning av handelsavtalens inverkan på handel i undersökningen till skillnad från vad Rose (2004) byggde sin studie på. De uppmärksammar en ökning i den bilaterala handeln för de medlemmar som accepterade de åtaganden som är förknippade med avtalen. De kritiserar Subramanian och Wie, och menar att dessa författare precis som Rose har felklassificerat många utvecklingsländer som utanför systemet, varav ett felaktigt resultat nås i deras undersökningar, där de ekonomiska effekterna av GATT underskattas. Då detta fel korrigeras, frambringas slutsatsen att ett deltagande i GATT ökar handeln.

Dessa studier använder sig av gravitationsmodellen för att testa om WTO-medlemskapet påverkar ett lands handelsvolym. Jag har i huvudundersökningen av min uppsats valt att använda mig av den procentuella förändringen i varuexport för att utifrån detta undersöka effekten av GATT/WTO medlemskapet. Denna typ av studie kommer troligtvis generera i det högsta möjliga utfallet av handel för medlemsländerna, då externa faktorer såsom politiska reformer och BNP inte tas till beräkning i utfallet. Uppsats syftar till testa handelseffekterna av medlemskapet, och utifrån detta diskutera om resultatet är konsistent med att SDT underlättar handeln för utvecklingsländerna.

3.2 Metod och Data

I detta avsnitt redogörs det för den metod samt den data som har använt i undersökningen. Uppsatsens studie består av två delar, en huvudundersökning samt en delundersökning.

I båda delarna av undersökningen används data från World Development Indicator (WDI). WDI är en databas utvecklad av Världsbanken, där handelsrelaterad data återfinns för världens länder från år 1961 och framåt. Denna bedöms utgöra en tillförlitlig källa till undersökningen i denna uppsats.

3.2.1 Undersökningens första del

För att kunna undersöka huruvida WTO medlemskapet gynnar handel för dess medlemmar är ett tillvägagångssätt att se till hur varuexporten för dessa länder har förändrats sedan deras tillträde i organisationen.⁵ Jag kommer i undersökningens första, och huvudsakliga, del att använda mig av en jämförande studie där utfallet av varuexporten fem år innan medlemskap i WTO kommer att jämföras med utfallet fem år efter inträdet i organisationen. En tidsperiod på fem år har valts för att eventuella samhällsfluktuationer eller andra yttre faktorer skall hinna spelas ur tiden för att inte till fullo vara en avgörande faktor till utfallet. Utfallet kommer att redovisas i den genomsnittliga varuexporten för utvecklingsländer samt utvecklade länder i WTO, för att belysa den förändring som har skett. Att undersöka hur varuexporten har förändrats är även i linje med att försöka urskilja en någorlunda effekt från SDT. SDT syftar delvis till att underlätta varuexporten för utvecklingsländerna, ”Better market access for exports by developing countries so that they could boost economic development through exports” (WTO, 2001b, paragraf 5 (i)).

För att ha en möjlighet att särskilja en någorlunda effekt från SDT görs en indelning av länderna i undersökningen. I nivå med uppsatsens syfte är det inte av huvudsakligt intresse att se till hur varje land har förändrat sin handel, utan hur de olika inkomstgrupperna, utvecklingsländer och de utvecklade länder, har gynnats av ett inträde i WTO. Syftet med att klarlägga förändringen för dessa två utvecklingsgrupper i undersökningens första del är för att undersöka om WTO medlemskapet främjar handel i lika utsträckning för dessa två grupper, samt utifrån det försöka särskilja en effekt av hur väl SDT uppfyller sitt syfte och underlättar för de lägre inkomstländerna.

WTO är den enda internationella organisation som förser dess medlemmar med globala regler kring handel. Det främsta syftet, enligt organisationen själv, är att främja handel för medlemmarna (WTO, 2011b). Utifrån detta är min hypotes att effekterna från ett medlemskap i WTO bör innefatta en positiv förändring av varuexporten. Detta antas då WTO är den organisation som förespråkar ökad

⁵ Även tjänstehandel är relevant att undersöka. Dock en stor brist på data av denna handel.

handel för medlemmarna. Hur förändringen i varuexporten skiljer sig mellan de utvecklade medlemmarna och utvecklingsländerna avgörs av många faktorer. Utvecklingsländerna utgör små aktörer på världsmarknaden vilket skulle kunna resultera i att utvecklingsländernas erbjudande om liberaliseringen väger relativt lätt inom förhandlingarna, något som skulle kunna påverka varuexporten för dessa länder negativt, och därav vara motstridande denna hypotes (Hoekman och Kostecki, 2009, sid 533). Syftet med uppsatsen är även att försöka urskilja en inverkan från SDT på resultatet och utifrån detta avgöra om dessa bestämmelser kan vara en bidragande faktor till utfallet. Utifrån SDT existens och syfte är min hypotes att dessa bestämmelsers inverkan skulle kunna vara en bidragande faktor till att en ökning av utvecklingsländernas varuexport har skett sedan inträdet i WTO. De omständigheterna att bestämmelserna kan minska liberalisering via längre implementering och högre tullar samt den kritik som finns skulle dock kunna minska SDT eventuella positiva effekt.

Inom WTO används FN:s (UNCTAD) definition av de minst utvecklade länderna. WTO använder sig dock inte utav en formell definition av vilka länder det är som kvalificerar sig som utvecklingsland. Det är upp till det enskilda landet att själv definiera sig som ett utvecklingsland i samband med inträdet till WTO då olika definitioner kan användas inom de olika avtalen. Detta bidrar till att utvecklingsländerna utgör en mycket heterogen grupp inom WTO gällande ekonomi, storlek och intressen. De övriga medlemsländerna måste dock godkänna ett lands självutnämning som utvecklingsland (WTO, 2011d).

Genomgående i denna uppsats kommer världsbankens definition av ett utvecklingsland att användas och de resterade WTO medlemmarna kommer att klassas som utvecklade länder (se appendix A1 och A2 för en utförlig lista av de länder som ingår i undersökningen). Världsbanken klassificerar ett utvecklingsland utifrån dess inkomstnivå, och använder sig då av *World Bank Atlas Method* (Världsbanken, 2011a). Länderna delas in fem stycken inkomstkategorier, varvid ett utvecklingsland räknas till; *låginkomstländer* (>\$995 i inkomst per capita), *lägre medelinkomstländer* (länder med en inkomst per capita mellan \$996 - \$3,945), samt inkomstklassen *högre medelinkomstländer* (inkomst per capita i USD mellan 3,946 - 12,195). Utöver de nämnda grupperingarna ingår även fem stycken höginkomstländer i klassificeringen av utvecklingsland,⁶ dessa utesluts dock inom gruppen utvecklingsländer i undersökningens första del (Världsbanken, 2011b). Indelning av utvecklingsländer baserat på Världsbankens definition grundas i ländernas inkomst per capita vilket

⁶ Dessa fem länder är; Kuwait, Hong Kong (Kina), Singapore, Israel och Förenad Arabemiraten.

man bör ha i åtanke då detta kan resultera i att länderna trots indelningen i samma inkomstklass kan skilja sig åt i utvecklingsnivå.

Det var 82 stycken länder som tillträdde WTO under den tidsperiod som används i undersökningens första del. Av dessa kommer fem länder att exkluderas från undersökningen då data inte finns tillgänglig under de aktuella åren. Exkluderingen av dessa fem länder bör inte påverka det slutliga utfallet av undersökningen, och därav inte utgöra en markant skillnad på resultatet. Detta resulterar i att 77 stycken länder ingår i den första delen av undersökningen, varav 19 stycken är utvecklade länder och 58 stycken är utvecklingsländer, varav alla anslöt sig till GATT/WTO från år 1965 fram till år 2005 (För en lista över alla länder, se A1 och A2).

Denna tidsperiod används då det innebär att alla de länder som återfinns i studien har anslutit sig till WTO efter det att SDT bestämmelserna formaliserades fram tills det att de år 2010 har varit medlemmar under en femårsperiod. Föreskrifterna om SDT formaliserades år 1965 i och med utvidgandet av GATT till en fjärde del, IV, angående Handel och Utveckling (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 534-536). För att kunna undersöka dessa bestämmelsers inverkan på handelsflödets förändring efter ländernas inträde till WTO är det betydelsefullt att den femårsperiod som undersöks efter ett lands WTO medlemskapet inträffar från år 1965 och framåt i tiden. De länder som blev deltagare av organisationen innan 1965 kommer under sin femårsperiod efter medlemskapet ej att ha tagit del av SDT under alla åren, vilket medför att de exkluderas från studien. De länder som anslöt sig till WTO efter år 2005 (Vietnam (2007), Ukraina och Kap Verde (2008)) har inte varit medlemmar i fem år, varvid även dessa länder utesluts från undersökningen. Data visande länders varuexport kommer alltså att användas från år 1960 till år 2009,⁷ beroende på ländernas inträdesdatum till WTO.

Det året ett land inträdde i WTO kommer att utgöra ett år av den femårsperiod som visar handel innan WTO medlemskapet. Generellt sett har länderna anslutit sig till organisationen under andra halvan av året, varvid denna generalisering görs (se, appendix A1 och A2). Att WTO är en tidskrävande organisation bidrar även till att en indelning av denna karaktär kommer att generera i bästa möjliga utfall i enighet med uppsatsens frågeställning. Implementering av beslut och regler, som WTO medlemskapet innefattar, tar tid vilket medför att de positiva effekterna som eftersträvas i och med medlemskapet återfinns först en tid efter inträdelsedagen (Hoekman och Kostecki, 2009, sid. 576).

⁷ Gambia och Burundi anslöt sig år 1965. Saudiarabien blev medlem 2005, dock används endast fyraårsperioder för detta land.

Den data som använd i undersökningens första del utgörs av varuexport i dollar för det undersökta landet (merchandise exports, current US\$), rapporterad på årsbasis. Denna data har valts ut för de aktuella åren och sammanställts för att kunna redovisas under de aktuella femårsperioderna. Detta har resulterat i en sammanlagd varuexport fem år innan inträdesdatumet och fem år efter WTO medlemskapet för vardera land. Varuexport för vardera land har sedan adderats för att utgöra den totala varuexporten, som sedan har använts för att beräkna en genomsnitts varuexport för utvecklingsgruppen innan, samt efter inträdet i WTO. Detta utfall har sedan använts för att beräkna den procentuella förändringen för utvecklingsländerna samt de utvecklade länderna av ett inträde i WTO.

En begränsning med denna metod är att den inte fångar upp andra skäl till förändringen i varuexporten än just WTO medlemskapet. Tullnivåer eller regionala sammanslutningar utgör viktiga faktorer till i vilken omfattning ett land handlar, men inkluderas ej i denna undersökning. Handel kan öka för att länderna, på grund av att goda ekonomiska reformer, ökar sin BNP, vilket kommer att leda till ökad handel. Många olika faktorer kan förändras samtidigt som länderna går med i WTO, vilket kan påverka utfallet. Det som kan urskiljas från denna undersökning är att handeln förändras vid just denna tidpunkt, dock inte varför. Detta resulterar i att utfallet från uppsatsens två undersökningar troligtvis kommer att utgöra en övre gräns av resultatet. Under tidsperioden på fem år, som studeras bör eventuella samhällsfluktuationer eller andra yttre faktorer spelas ur tiden, för att inte till fullo vara en avgörande faktor till utfallet. Dock skall man ha i minnet att situationer av denna karaktär, såsom lågkonjunktur, eller en ekonomisk kris kan vara faktorer som påverkar utfallet. Även en uppåtgående trend för handel under åren kan ha en inverkan på resultatet.

En alternativ metod för att undersöka WTO medlemskapets effekter på handel är Gravitationsmodellen. Denna modell är ursprungligen överensstämmande med Newtons gravitationslag och används för att beskriva flöden mellan två platser. Gravitationsmodellen är en väl använd metod inom internationell handel för att empiriskt skatta olika faktorer påverkan på handelsflöden samt den bilaterala handel. Koefficienter såsom BNP, transportkostnader eller frihandelsområde är ofta parametrar som inkluderas i modellen. Användandet av denna modell hade troligen genererat i ett mer tillförlitligt och riktigt resultat. Undersökningen i denna uppsats visar troligtvis en mycket hög nivå av utfallet, vilket antyder att det inte är helt tillförlitligt.

3.2.2 Undersökningens andra del

Undersökningens andra del syftar till att bidra med en djupare förståelse kring SDT bestämmelserna inverkan på handel. SDT inom WTO är utformat på en Nord-Syd basis. De rikare länderna skall erbjuda särskild och differentierad behandling till de fattigare länderna, med syftet att utvecklingsländerna skall få ökad möjlighet att ta del av höginkomstländernas marknader. Utifrån detta tar undersökningens andra del vid. Andelen av den totala varuexporten från utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara studeras under tre tidsperioder, till två olika inkomstgrupper. Först undersöks andelen av den totala varuexporten till andra utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara sedan undersöks andelen av den totala varuexporten till höginkomstländer.

Min hypotes till utfallet av undersökningens andra del är att andelen av den totala varuexporten har ökat från utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara till höginkomstländerna. Detta antas utifrån den Nord-Syd utformning som präglar SDT, varvid speciell behandling av utvecklingsländerna till de industrialiserade ländernas marknader skulle kunna generera i en ökad export till dessa länder.

De länder som inkluderas i denna del av undersökningen innefattar utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara och höginkomstländer. Även dessa inkomstgrupper klassificeras utifrån Världsbankens indelning av länder utifrån inkomstnivå.

Tidsperioden för den andra delen av undersökningen är indelad i tre olika perioder. Den första perioden utgörs av åren 1961-1970. Vilket innefattar fem år innan formaliseringen av SDT, år 1965, samt fem år efter. Denna period har valts för att försöka bedöma om en förändring i andel av den totala varuexporten från utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara kan urskiljas efter formaliseringen av SDT. Den andra perioden innefattar åren 1997-2006. Vilket utgör fem år innan fastställandet av paragraf 44 i Doha Rundan år 2001, och fem år efter. Denna tioårsperiod har valts för att undersöka om fastställandet av paragraf 44 i Doha Rundan, gällande mål om stärkandet av SDT bestämmelserna, skulle kunna utgöra en bidragande faktor till en förändring av varuexporten från utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara (WTO, 2001a, paragraf 44).

Den sista, och mest intressanta, perioden innefattar hur andelen av total varuexporten (från utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara) till utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara respektive höginkomstländer förändras över tid, det vill säga då man går från perioden 1961-1965 till perioden runt 2002-2006.

Den data som används i undersökningens andra del utgörs av procentandelen av landets totala varuexport (% of total merchandise exports), rapporterade på årsbasis. Data har valts ut för de tidsperioder som undersökts, för att sedan sammanställas till femårsperioder för de två inkomstgrupperna. Detta resulterar i en procentuell andel av den totala varuexporten för inkomstgrupperna under de aktuella femårsperioderna, som sedan jämförs med varandra. För att se förändringen över tid räknas sedan ett genomsnitt av andelen av den totala varuexporten (se appendix A7).

Som diskuterats tidigare, i undersökningens första del, finns det problem och begränsningar med detta val av metod. Genomgående i uppsatsen diskuteras SDT bidragande effekt på varuexporten i helhet, vilket utgör ett generellt mått. Dessa bestämmelser innefattar olika delar av särskild och differentierad behandling, som påverkar olika sektorer. Exempelvis så utgör inte teknisk assistens en betydande faktor till en förändring i varuexport. För att se de olika delarnas effektivitet krävs en omfattande undersökning och en mer ingående analys. Detta är inte genomförbart inom denna nivå.

3.4 Resultat

I detta kapitel kommer undersökningens resultat att redovisas samt diskuteras. Förändringen i varuexport är egen bearbetad data som grundar sig på handelsdata från WDI.

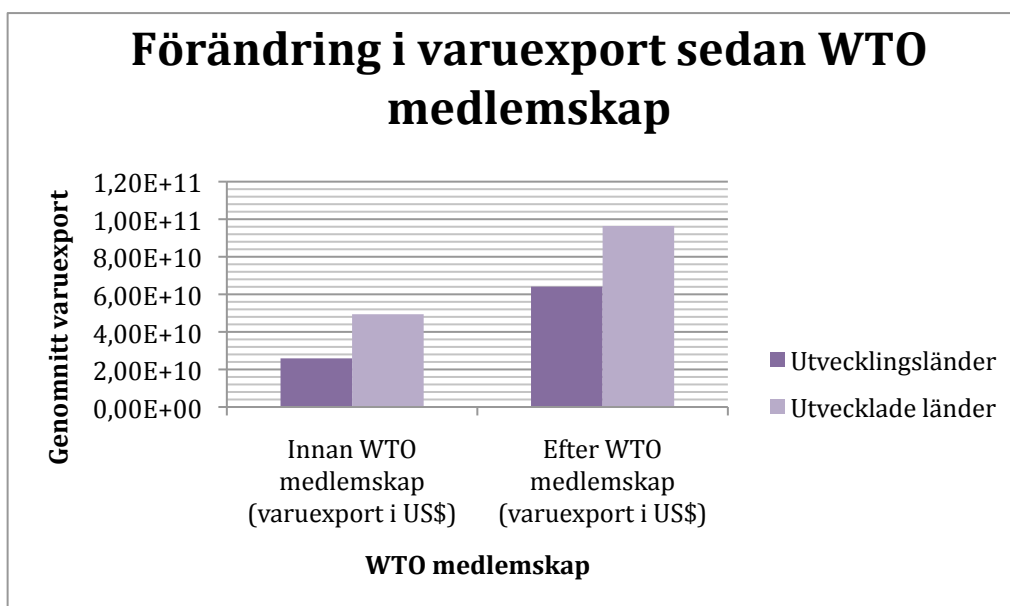
3.4.1 Resultat från undersökningens första del

Med syfte att studera hur WTO medlemskapet har påverkat länders handel sammanställdes i undersökningens första del de genomsnittliga nivåerna av varuexport för respektive inkomstgrupp fem år före och fem år efter inträdet till WTO. Det visade sig att de 58 utvecklingsländerna i genomsnitt ökade sin varuexport efter WTO medlemskapet med 148 procent (se appendix A3). Ökningen av varuexporten för utvecklingsländerna tenderar att vara relativt jämnt fördelad mellan länderna, med ett fåtal undantag. Två länder: Saint Lucia och Saint Vincent och Grenadinerna minskade sin varuexport med cirka 30 procent sedan inträdet till WTO och ett litet antal länder ökade endast sin varuexport marginellt. Republiken Korea utmärker sig från de övriga länderna inom inkomstgruppen genom att ha ökat sin varuexport med 385 procent sedan inträdet till WTO.

För de utvecklade länderna är varuexportförändringen sedan WTO medlemskapet mer stabil mellan länderna inom inkomstgruppen. I absoluta tal är varuexporten innan tillträdet i WTO nästintill den dubbla jämfört med utvecklingsländernas varuexport innan medlemskapet. Resultatet, redovisat i

procentuell förändring, innefattar en ökning på 95 procent av varuexporten efter medlemskapet i WTO (se appendix A4). De länder som urskiljer sig från mängden inom denna inkomstgrupp är Hong Kong (Kina) och Singapore som ökade sin varuexport med 165 procent respektive 238 procent efter medlemskapet i WTO. Detta utfall är av intresse då dessa två länder enligt Världsbankens definition klassas som ett utvecklingsland på grund av deras ekonomiska struktur (Världsbanken, 2011b).

Figur 1. Förändring i varuexport efter ett lands inträde till WTO

Källa: Egen bearbetad data, se A3 och A4

Figur 1 visar resultatet från undersökningens första del. Vi kan utifrån denna bedöma att i snitt så ökar länders varuexport i samband med att de blir medlemmar i WTO. Det ter sig dessutom så att utvecklingsländers varuexport rent procentuellt ökar mer än de utvecklade ländernas varuexport. Utifrån detta kan vi inte förkasta hypotesen att ett medlemskap i WTO kan bidra till en ökad varuexport för sina medlemmar. Resultatet skulle även kunna vara konsistent med att SDT bestämmelserna kan ha en positiv effekt på varuexporten för utvecklingsländerna.

Detta resultat kan tänkas beror på de multilaterala förhandlingar länderna kan ta del av sedan deras inträde till WTO. Den ömsesidighet som råder inom organisationen kan ses som en ersättning för den egna handelsliberaliseringen via ökat marknadstillträde i andra länder. I förhandlingarna inom WTO erbjuder det egna landet liberalisering för att på så vis uppnå liberalisering i andra länder. Detta resulterar i att både importen samt exporten för ett land ökar, där ökad import i ett land innebär ökad

export för ett annat land. Ett deltagande i dessa förhandlingar via ett inträde i WTO kan alltså komma att gynna länderna då de i större utsträckning kan påverka utfallet i förhandlingar som i slutändan kommer att beröra deras egen import och export. WTO medlemskapet innefattar även fördelar, utöver ömsesidighet i förhandlingarna, via bland annat MFN och National Treatment. Regeringar av ett litet land gynnas av att vara medlemmar av WTO på grund av att deras exportörer kommer att vinna på de låga tullar som stora WTO länder förhandlar fram med varandra, vilka de åtnjuter via bland annat MFN regeln. Detta skulle även kunna utgöra en fördel för utvecklingsländerna, som ofta är små aktörer på världsmarknaden, och därav vara en bidragande faktor till detta utfall, där utvecklingsländerna ökade sin varuexport mer än de utvecklade länderna.

Det uppnådda resultatet i undersökningens första del kan även bero på att länderna har sänkt sina handelshinder. Att länderna har sänkt sina egna handelshinder sedan inträdet i WTO, resulterar i att de kan importera insatsvaror billigare och på så vis öka sin produktion och exportera mer. Ytterligare en orsak kan vara att de övriga länderna inom organisationen har sänkt sina handelshinder mot dess handelspartner vilket medför att de länder som gynnas av reduktionen kan öka sin export. Då kostnaderna för varan minskar via lägre handelsbarriärer ökar konsumtionen och därav även produktionen vilket resulterar i en ökad export. Detta är något som utvecklingsländerna skulle kunna dra fördel av ytterligare via erbjudna handelspreferenser inom SDT, vilket skulle kunna vara en bidragande orsaka till resultatet, då utvecklingsländerna rent procentuellt ökade sin varuexport mer än de utvecklade länderna. Förändringen i tullnivåerna, som ett resultat av medlemskapet i WTO, bidrar till att effekterna av medlemskapet ter sig olika för länderna. Utvecklingsländernas protektionistiska politik innan WTO medlemskapet kan därav bidra till att den relativa förändringen av handelsbarriärer genererar i större positiva effekter för dessa länder än för de utvecklade länderna. Trots att tullarna även efter medlemskapet är högre i utvecklingsländerna än för de utvecklade länderna kan den sänkning som skedde i och med inträdet i WTO vara av en betydande karaktär för dessa länders liberalisering.

Att utvecklingsländerna även berörs av särskild och differentierad behandling inom de olika WTO avtalen skulle kunna vara en bidragande faktor till utfallet under den första delen av undersökningen, då utvecklingsländerna ökade sin varuexport mer än de utvecklade länderna. Syftet med dessa bestämmelser är att underlätta handeln för utvecklingsländerna genom att erbjuda särbehandling inom olika sektorer, däribland frivilliga sänkningar av tullnivåer, från de utvecklade länderna, för att gynna handeln för utvecklingsländerna (Page och Kleen, 2005, sid. 8). Trots att skillnaden i den procentuella förändringen efter medlemskapet uppgick i en större andel för utvecklingsländerna än

för de utvecklade länderna kan ett bidrag från SDT bestämmelserna till resultatet inte bevisas, men inte heller förkastas, därav kan inte heller hypotesen till detta utfall helt avvisas .

3.4.2 Resultat från undersökningens andra del

Undersökningens andra del syftar till att, utifrån ett policyperspektiv, öka förståelse kring SDT bestämmelserna inverkan på handel. Den förändringen som har skett i andelen av den totala varuexporten från utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara till andra utvecklingsländer i samma region samt till höginkomstländer sammanställs. Undersökningens andra del innefattar tidsperioden 1961-1970, perioden kring formaliseringen av SDT samt perioden 1997-2006, i och med fastställandet av paragraf 44 i Doha Rundan. Samt förändringen över tid.

Perioden 1961-1970

Resultatet från denna tidsperiod visar att utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara ökade sin andel av varuexporten till liknande länder inom samma region efter det att SDT formaliserades, från cirka 6 procent till 7 procent (se appendix A5). Varuexporten till höginkomstländerna minskade i ungefär samma omfattning som exporten till utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara ökade, från 86 procent till 85 procent. Utifrån detta resultat anses inverkan från formaliseringen av SDT bestämmelserna på förändringen i varuexporten inte vara av det omfattning att den har bidragit till denna marginella förändring.

Perioden 1997-2006

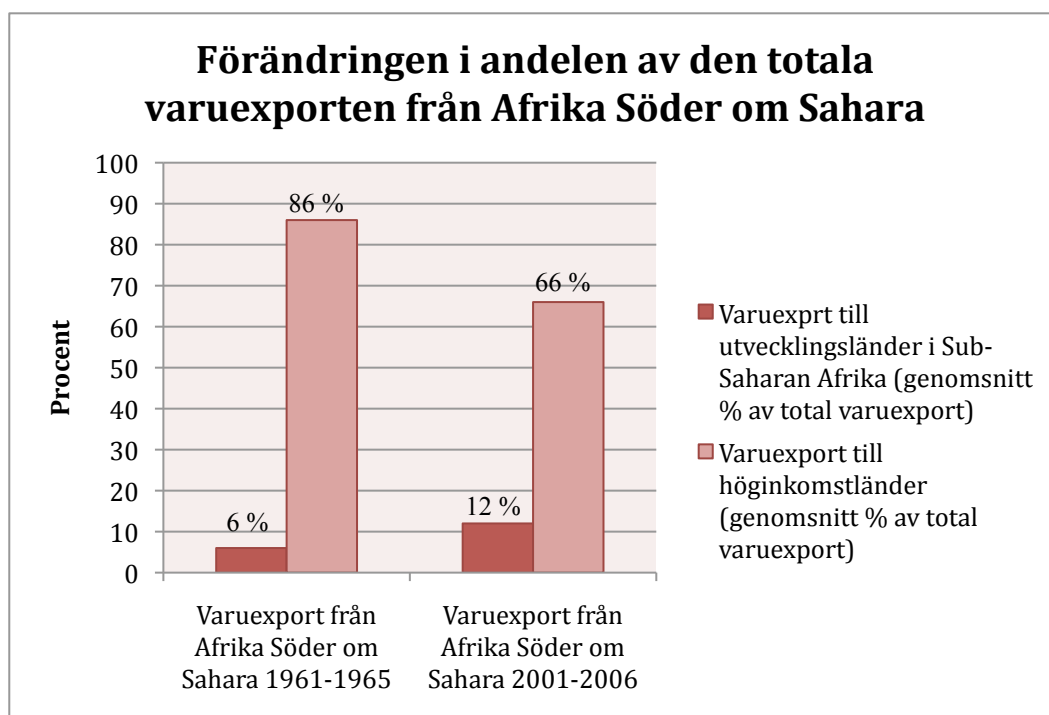
Den andra tidsperioden som undersöktes var under två femårsperioder kring fastställandet av paragraf 44 i Doha Rundan. Den uppnådda förändringen i andelen av utvecklingsländerna i Afrika Söder om Saharas totala varuexport som exporterades till utvecklingsländerna i samma region samt till höginkomstländerna, utgör en minimal skillnad från femårsperioden innan fastställandet av paragraf 44 och femårsperioden efter (se appendix A6). Även denna förändring är av den marginella karaktär att en inverkan på andelen av den totala varuexporten från paragraf 44 inte kan bedömas.

Förändringen över tid (1961-1965 till 2002-2006)

Vad som är av störst intresse i den andra delen av undersökningen är att studera den förändring som har skett över tid, för att utifrån detta försöka sammankoppla resultatet till det policyperspektiv som har utformat SDT. Förändringen över tid utgörs av femårsperioden innan formaliseringen av SDT

fram till femårsperioden efter fastställandet av paragraf 44 i Doharundan. Utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara ökade under denna period sin andel av den totala varuexporten till utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara från 6 procent till 12 procent. Motsvarande förändring av andelen varuexporten till höginkomstländerna innebar i en minskning från 86 procent till 66 procent (se appendix A7). Detta resultat visar att utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara har ökat sin andel av den totala varuexporten till liknande länder. Samt minskat andelen av den totala varuexporten till höginkomstländer. Resultatet kan anses motstridande med den hypotes jag har antagit utifrån det Nord-Syd perspektiv som har utformat SDT. Detta utfall kan dock inte ses som ett förklarande resultat till att en effekt från SDT är vag, men det kan inte heller förkastas.

Figur 2. Förändring i andelen av den totala varuexporten från perioden 1961-1970, till perioden 2002-2006

Källa: Egen bearbetad data. Se appendix A7

Figur 2 visar resultatet över tid från undersökningens andra del. Utifrån detta kan vi urskilja förändringen av andel av den totala varuexporten från utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara till utvecklingsländer i regionen och till höginkomstländer. Detta resultat är av intresse på grund av den Nord-Syd handelspolitik som har utformat SDT bestämmelserna. De rika länderna skall erbjuda fördelaktig behandling till utvecklingsländerna för att delvis öka dessa länders möjlighet till att etablera sig på höginkomstländernas marknader. Att utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara

har ökat sin andel av den totala varuexporten till liknande länder i regionen med upp mot 50 procent, och samtidigt minskat andelen varuexport till höginkomstländerna kan anses gå emot syftet med SDT. Detta resultat skulle kunna vara konsistent med att SDT:s syfte, att främja en ökad export till de industrialiserade ländernas marknader för utvecklingsländernas, inte uppnås.

Att utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara handlar allt mer med varandra över tid skulle kunna vara konsistent med att de blir mindre beroende av höginkomstländerna (Kommerskollegium, 2009).

Avslutningsvis uppvisas ett positivt samband mellan ökad varuexport och ett medlemskap i WTO. Genom att jämföra varuexporten för femårsperioden före WTO-medlemskapet med femårsperioden efter WTO-medlemskapet kan man dra en aktsam slutsats kring att medlemskapet har påverkat landets varuexport i rätt riktning. Utvecklingsländernas förändring i varuexporten efter tillträdet i WTO ökade uppemot 50 procent mer än för de utvecklade länderna. Detta resultat kan anses vara konsistent med att SDT-bestämmelserna kan ha en positiv effekt på varuexporten för utvecklingsländer. Resultatet från undersökningens andra del visar att utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara har ökat sin andel av den totala varuexporten till utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara, och minskat andelen av varuexporten till höginkomstländer. Detta utfall kan anses gå emot den Nord-Syd handelspolitik som har utformat SDT, då tillgången till de utvecklade ländernas marknader skall öka ytterligare via SDT. Utifrån detta skulle det kunna anses att ett bidrag av SDT för utvecklingsländerna, konsistent med dess syfte, inte till fullo uppnås.

4. Sammanfattning och slutsatser

Denna uppsats har innefattat två huvudsyften. För det första har syftet varit att beskriva och diskutera SDT bestämmelserna. För det andra har syftet innefattat att rent empiriskt undersöka hur varuexporten har förändrats för utvecklingsländer samt de utvecklade länderna sedan deras inträde till WTO. För att utifrån detta försöka dra slutsatser kring huruvida SDT för utvecklingsländer påverkar deras varuexport.

Genom att jämföra varuexporten för femårsperioden före WTO- medlemskapet med femårsperioden efter WTO- medlemskapet kan en aktsam slutsats antas kring att medlemskapet har påverkat landets varuexport i positiv riktning. Utifrån detta resultat diskuteras sedan hur väl SDT bestämmelserna uppfyller sitt syfte. Resultatet i undersökningens första del, visar en högre procentuell ökning i varuexport för utvecklingsländerna. Att utvecklingsländerna även berörs av SDT inom de olika WTO- avtalen skulle kunna vara en bidragande faktor till detta utfall.

Undersökningens andra del studerar förändringen för utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara andel av den totala varuexporten till andra utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara samt andelen av den totala varuexporten till höginkomstländer. Resultatet av denna undersökning visar att utvecklingsländerna i Afrika Söder om Sahara har ökat andelen av sin totala varuexport till liknade länder i regionen, samt minskat andelen av den totala varuexporten till höginkomstländer.

SDT innebär att de utvecklade länderna erbjuder särskild och differentierad behandling till utvecklingsländerna. Detta för att underlätta utvecklingsländernas möjlighet till ökad handel och tillgänglighet till de industrialiserade ländernas marknader. De senaste åren har denna Nord-Syd handelrelaterade politik utformat SDT. Resultatet från undersökningens andra del anses därav inte vara helt konsistent med syfte av SDT bestämmelserna.

Studien har genom de två undersökningarna bidragit med kunskap angående medlemskapets inverkan på varuexporten samt SDT bidragande effekt, detta har genererat en förståelse kring utvecklingsländernas handelssituation inom WTO. Detta är ett område som har blivit allt viktigare inom WTO i samband med den pågående handelsrundan, Doharundan. En ökad förståelse för utvecklingsländernas integrering i WTO bidrar därav till kunskap om ländernas förhållande inom världshandeln och WTO:s fortsatta arbete i utvecklingsfrågor.

Acceptansen hos WTO medlemmarna att länderna i organisationen skiljer sig åt gällande utvecklingsnivå, intressefrågor och möjligheter till åtaganden har bidragit till utformningen av SDT. Kritiken mot dessa bestämmelser har länge varit en del av WTO, varvid paragraf 44 i Doha Rundan inrättades.

Några av de sektorer som är av störst intresse för utvecklingsländerna är jordbruk och textil. Det är även inom dessa sektorer som några av de högsta handelsbarriärerna finns inom WTO, vilket resulterar i att utvecklingsländerna generellt möter högre kostnader för deras export än de utvecklade länderna (Kommerskollegium, 2004). Resultatet blir en lägre export och en mindre liberalisering av handeln, vilket inte gynnar utvecklingen för dessa länder. I denna uppsats har endast varuexporten studerats, där utfallet visar att utvecklingsländerna exporterar mindre i absoluta tal än de utvecklade länderna. För att dessa länder skall öka sin export och delaktighet i systemet bör SDT bestämmelserna utvecklas inom de områden som är av störst intresse för utvecklingsländerna. Fördelaktig särbehandling inom dessa sektorer skulle innebära lägre kostnader för deras export, vilket skulle resultera i att exporten ökar och dessa länder handlar mer, vilket betyder att de gynnas i större utsträckning av medlemskapet i WTO. Den framtida utformningen av dessa bestämmelser bör vara av den karaktär att de främjar handel för utvecklingsländerna utan att de strider mot syftet med WTO, och bidrar till en protektionistisk världsmarknad. Ett stärkande av SDT i den omfattningen att maximal nytta uppnås från ett deltagande i organisationen utan att en för hög nivå av protektionism implementeras är det optimala såväl som svårigheten i och med utformningen av bestämmelserna.

5. Referenser

Baldwin, Richard E. & Wyplosz, Charles (2009). *The economics of European integration*. 3. ed. London: McGraw-Hill Higher Education

Fukasaku, Kiichiro (2000). "Special and Differential Treatment for Developing Countries, Does It Help Those Who Help Themselves?", UNU/WIDER, working papers No. 197.

Hoekman, Bernard M (2003), "More Favorable Treatment of Developing Countries and the Doha Development Agenda", Trade Note 3, The World Bank Group

Hoekman, Bernard M och Kostecki, Michel M (2009), *The Political Economy of the World Trading System; The WTO and Beyond*, 3:e upplagan, Oxford University Press Inc, New York.

Hoekman, Bernard M, Michalopoulos, Constantine och Winters, L Alan (2004), "Special and Differential Treatment of Developing Countries in the WTO: Moving Forward After Cancun", *The World Economy*, Vol. 27, Nr. 4, sid. 481-506, Blackwell Publishing

ICTDS och IISD (2003) "Special and Differential Treatment", *Doha Round Briefing Series*, Vol. 3, Nr. 13, The International Centre for Trade and Sustainable Development och the International Institute for Sustainable Development

Jordbruksdepartementet (2007), "U-ländernas handelsförmåner, - vem gynnas?", Svenska FAO-kommitén, Jo 07.026, Danagårds Grafiska, Ödeshög

Keck, Alexander, Low, Patric (2004). "Special and Differential Treatment in the WTO: Why, When, and How?", Staff Working Paper ERSD-2004-03, Economic Research and Statistics Division, WTO

Kommerskollegium (2004) "WTO-avtalens konsekvenser för U-länder", Kommerskollegium

Kommerskollegium (2009) "Varför handlar vi med omvärlden?", Kommerskollegium

Mandelson, Peter (2004-12-01), "This is our 21st century challenge", *The Guardian*,

<http://www.guardian.co.uk/politics/2004/dec/01/eu.world> Tillgänglig: (2011-04-20)

Michalopoulos Constantine (2000). "The Role of Special and Differential Treatment for Developing Countries in GATT and the World Trade Organization", Policy Research Working Paper 2388, The World Bank.

Page, Sheila och Kleen, Peter (2005), *Special and differential treatment of developing countries in the World Trade Organization*. Stockholm: EGDI Sekretariat, Ministry for Foreign Affairs

Persson, Maria (2009), *From Trade Preferences to Trade Facilitaion*. Lund: Department of Economics, KFS i Lund AB.

Rose, Andrew K, (2004) "Do We Really Know That the WTO Increases Trade?", *American Economic Review*, Vol. 94, Nr. 1, sid. 98-114.

Stiglitz, Joseph E (2002), "Globalism's discontents", *The American Prospect*, Vol 13. Nr 1.

Subramanian, Arvind och Wei, Shang-Jin (2007). "The WTO promotes trade, strongly but unevenly", *Journal of International Economics*, vol. 72, Nr. 1, sid 151-175.

Tomz, Michael, Goldenstein, Judith, och Rivers, Douglas (2007), "Membership Has Its Privileges: The Impact of GATT on International Trade", *American Economic Review*, vol. 97, Nr. 5

UN, (2011a), "The Criteria for the identification of the LDCs", United Nations,
<http://www.un.org/special-rep/ohrls/ldc/ldc%20criteria.htm>, Tillgänglig: 2011-05-21

World Trade Organization (2000a), *Implementation of special and differnetial treatment, Provisions in WTO agreements and decisions*, WT/COMTD/W/77, 25 oktober

World Trade Organization (2000b) *Implementation of special and differnetial treatment, Provisions in WTO agreements and decisions, corrigendum 1*, WT/COMTD/W/77/Corr.1, 6 december

World Trade Organization (2001a) *Ministerial Declaration*. Doha, WT/MIN(01)DEC/1, 14 november

World Trade Organization (2001b) *Proposal for a Framework Agreement on Special and Differential Treatment*, WT/GC/W/442, Geneva, 19 September

World Development Indicator World Data Bank, Världsbanken

WTO, (2011a), "Understanding the WTO, Who we are", World Trade Organisation, http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/who_we_are_e.htm, Tillgänglig: (2011-04-15).

WTO, (2011b), "The WTO in brief", World Trade Organisation, http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/inbrief_e/inbr00_e.htm Tillgänglig: (2011-04-18)

WTO, (2011c), "The WTO in brief: Part 2, The Organization", World Trade Organisation, http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/inbrief_e/inbr02_e.htm Tillgänglig: (2011-04-18)

WTO, (2011d), "Who are the developing countries in the WTO?", World Trade Organisation, http://www.wto.org/english/tratop_e/devel_e/d1who_e.htm Tillgänglig: (2011-05-03)

WTO, (2011e), "Understanding The WTO, Members and Observers" http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm Tillgänglig: (2011-04-29)

WTO, (2011f), "The 128 Countries that had signed GATT by 1994" http://www.wto.org/english/thewto_e/gattmem_e.htm Tillgänglig: (2011-05-05)

WTO, (2011g), "Understanding The WTO, Developing countries" http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/dev1_e.htm Tillgänglig (2011-05-10)

WTO, (2011h), "Examples of provisions for differential and more favourable treatment of developing countries", World Trade Organization, http://www.wto.org/english/tratop_e/devel_e/teccop_e/s_and_d_eg_e.htm Tillgänglig: (2011.05-18)

Världsbanken (2011a) "How We Classify Countries" <http://data.worldbank.org/about/country-classifications> Tillgänglig: 2011-05-03

Världsbanken (2011b) "Glossory- Developing countries" <http://www.worldbank.org/depweb/english/beyond/global/glossary.html#39> Tillgänglig: 2011-05-03

6. Appendix

A1. Utvecklingsländer som blev medlemmar i WTO mellan åren 1965-2005

Notering: Datumet anger inträde i WTO. Egen bearbetad data.

Källa: WTO (2011e), WTO (2011f), Världsbanken (2011a)

Albanien 8 september 2000	Guinea Bissau 17 mars 1994	Saint Christopher och Nevis 24 mars 1994
Angola 8 april 1994	Guyana 5 juli 1966	Saint Lucia 13 april 1993
Antigua och Barbuda 30 mars 1987	Honduras 10 april 1994	Saint Vincent och Grenadinerna 18 maj 1993
Argentina 11 oktober 1967	Jordanien 11 april 2000	Salomonöarna 28 december 1994
Armenien 5 februari 2003	Kambodja 13 oktober 2004	Surinam 22 mars 1978
Bangladesh 16 december 1972	Kamerun 13 december 1995	Swaziland 8 februari 1993
Belize 7 oktober 1983	Kina 11 december 2001	Thailand 20 november 1982
Bolivia 8 september 1990	Kirgizistan 20 december 1998	Venezuela 31 augusti 1990
Botswana 28 augusti 1987	Kongo 27 mars 1997	Zambia 10 februari 1982
Bulgarien 1 december 1996	Lesotho 8 januari 1988	
Burundi 13 mars 1965	Litauen 31 maj 2001	
Colombia 3 oktober 1981	Makedonien 4 april 2003	
Costa Rica 24 november 1990	Maldiverna 19 april 1983	
Djibouti 16 december 1994	Mali 11 januari 1993	
Dominica 20 april 1993	Marocko 17 juni 1987	
Ecuador 21 januari 1996	Mauritius 2 september 1970	
Egypten 9 maj 1970	Mexico 24 augusti 1986	
El Salvador 22 maj 1991	Moçambique 27 juli 1992	
Fiji 16 november 1993	Namibia 15 september 1992	
Filippinerna 27 december 1979	Nepal 23 april 2004	
Gambia 22 februari 1965	Panama 6 september 1997	
Georgien 14 juni 2000	Papua Nya Guinea 16 december 1994	
Grenada 9 februari 1994	Paraguay 6 januari 1994	
Guatemala 10 oktober 1991	Republiken Korea 14 april 1967	
Guinea 8 december 1994	Rumänien 14 november 1971	
	Rwanda 1 januari 1966	

A2. Utvecklade länder som blev medlemmar i WTO mellan åren 1965-2005

Notering: Egen bearbetat material. Datum anger inträde i WTO.

Källa: WTO (2011e), WTO (2011f), Världsbanken (2011a)

Bahrain 13 december 1993

Barbados 15 februari 1967

Brunei Darussalam 9 december 1993

Estland 13 november 1999

Förenade Arabemiraten 8 mars 1994

Hong Kong, Kina 23 april 1986

Irland 22 december 1967

Island 21 april 1968

Kroatien 30 november 2000

Lettland 10 februari 1999

Liechtenstein 29 mars 1994

Macao, Kina 11 januari 1991

Oman 9 november 2000

Polen 18 oktober 1967

Qatar 7 april 1994

Saudiarabien 11 december 2005

Schweiz 1 augusti 1966

Singapore 20 augusti 1973

Slovakien 15 april 1993

Slovenien 30 oktober 1994

Tjeckien 15 april 1993

Tunisien 29 augusti 1990

Ungern 9 september 1973

A3. Utvecklade länders varuexport fem år innan WTO medlemskap och fem år efter, samt den procentuella förändringen mellan perioderna.

Land och medlems år Tidsperiod och %- förändring Varuexport i US dollar och %- förändring

Albanien 2000	Innan WTO medlemskap 1996-2000	1167040000
	Efter WTO medlemskap 2000-2005	2358090000
	Procentuell förändring	1,02
Angola 1994	Innan WTO medlemskap 1990-1994	17855000000
	Efter WTO medlemskap 1995-1999	22444000000
	Procentuell förändring	0,26
Antigua and Barbuda 1987	Innan WTO medlemskap 1983-1987	94000000
	Efter WTO medlemskap 1988-1992	169000000
	Procentuell förändring	0,80
Argentina 1967	Innan WTO medlemskap 1963-1967	7326600000
	Efter WTO medlemskap 1968-1972	8434800000
	Procentuell förändring	0,15
Armenien 2003	Innan WTO medlemskap 1999-2003	2059760000
	Efter WTO medlemskap 2004-2008	4891350000
	Procentuell förändring	1,37
Belize 1983	Innan WTO medlemskap	485731000
	Efter WTO medlemskap	562000000
	Procentuell förändring	0,16
Bolivia 1990	Innan WTO medlemskap 1986-1990	3556000000
	Efter WTO medlemskap 1991-1995	4419000000
	Procentuell förändring	0,24
Botswana 1987	Innan WTO medlemskap 1983-1987	4472000000
	Efter WTO medlemskap 1988-1992	8697000000
	Procentuell förändring	0,94
Bulgarien 1996	Innan WTO medlemskap 1992-1996	21380000000
	Efter WTO medlemskap 1997-2001	23188829301
	Procentuell förändring	0,08
Burundi 1965	Innan WTO medlemskap 1961-1965	44000000
	Efter WTO medlemskap 1966-1970	75072000
	Procentuell förändring	0,71
Colombia 1981	Innan WTO medlemskap 1977-1981	15663800000
	Efter WTO medlemskap 1982-1986	18141000000
	Procentuell förändring	0,16
Costa Rica 1990	Innan WTO medlemskap 1986-1990	3556000000
	Efter WTO medlemskap 1991-1995	12386000000

	Procentuell förändring	2,48
Djibouti 1994	Innan WTO medlemskap 1990-1994	82200000
	Efter WTO medlemskap 1995-1999	129300000
	Procentuell förändring	0,57
Dominica 1993	Innan WTO medlemskap 1989-1993	255000000
	Efter WTO medlemskap 1994-1998	259000000
	Procentuell förändring	0,02
Ecuador 1996	Innan WTO medlemskap 1992-1996	19235600000
	Efter WTO medlemskap 1997-2001	23523000000
	Procentuell förändring	0,22
Egypten 1970	Innan WTO medlemskap 1966-1970	3299764000
	Efter WTO medlemskap 1971-1975	5653378000
	Procentuell förändring	0,71
El Salvador 1991	Innan WTO medlemskap 1987-1991	2868000000
	Efter WTO medlemskap 1992-1996	6518000000
	Procentuell förändring	1,27
Fiji 1993	Innan WTO medlemskap 1989-1993	2334000000
	Efter WTO medlemskap 1994-1998	3072649000
	Procentuell förändring	0,32
Filippinerna 1979	Innan WTO medlemskap 1975-1979	15945400000
	Efter WTO medlemskap 1980-1984	26529000000
	Procentuell förändring	0,66
Gambia 1965	Innan WTO medlemskap 1961-1965	51016640
	Efter WTO medlemskap 1966-1970	79980800
	Procentuell förändring	0,57
Georgien 2000	Innan WTO medlemskap 1996-2000	1191000000
	Efter WTO medlemskap 1997-2005	2636903000
	Procentuell förändring	1,21
Grenada 1994	Innan WTO medlemskap 1990-1994	113000000
	Efter WTO medlemskap 1995-1999	136000000
	Procentuell förändring	0,20
Guatemala 1991	Innan WTO medlemskap 1987-1991	5482000000
	Efter WTO medlemskap 1992-1996	8342000000
	Procentuell förändring	0,52
Guinea 1994	Innan WTO medlemskap 1990-1994	2952100000
	Efter WTO medlemskap 1995-1999	3424700000
	Procentuell förändring	0,16
Guinea-Bissau 1994	Innan WTO medlemskap 1990-1994	106000000
	Efter WTO medlemskap 1995-1999	178000000
	Procentuell förändring	0,68

Guyana 1966	Innan WTO medlemskap 1962-1966	498270700
	Efter WTO medlemskap 1967-1971	640379000
	Procentuell förändring	0,29

Honduras 1994	Innan WTO medlemskap 1990-1994	5465161782
	Efter WTO medlemskap 1995-1999	11921104850
	Procentuell förändring	1,18
Jordanien 2000	Innan WTO medlemskap 1996-2000	9185000000
	Efter WTO medlemskap 1997-2005	16329727419
	Procentuell förändring	0,78
Kambodja 2004	Innan WTO medlemskap 2000-2004	9727567000
	Efter WTO medlemskap 2005-2009	19430548000
	Procentuell förändring	1,00
Kamerun 1995	Innan WTO medlemskap 1991-1995	8694000000
	Efter WTO medlemskap 1996-2000	8733000000
	Procentuell förändring	0,044
Kina 2001	Innan WTO medlemskap 1997-2001	1,07674E+12
	Efter WTO medlemskap 2002-2006	3,08808E+12
	Procentuell förändring	1,87
Kirgizistan 1998	Innan WTO medlemskap 1994-1998	2372000000
	Efter WTO medlemskap 1999-2003	2502200000
	Procentuell förändring	0,05
Kongo 1997	Innan WTO medlemskap 1993-1997	6212000000
	Efter WTO medlemskap 1998-2002	9749000000
	Procentuell förändring	0,57
Lesotho 1988	Innan WTO medlemskapet 1984-1988	189000000
	Efter WTO medlemskapet 1989-1993	437000000
	Procentuell förändring	1,31
Litauen 2001	Innan WTO medlemskap 1997-2001	18967000000
	Efter WTO medlemskap 2002-2006	47886762171
	Procentuell förändring	1,52
Makedonien 2003	Innan WTO medlemskap 1999-2003	6154520000
	Efter WTO medlemskap 2004-2008	13452111000
	Procentuell förändring	1,19
Maldiverna 1983	Innan WTO medlemskap 1979-1983	44585000
	Efter WTO medlemskap 1984-1988	137000000
	Procentuell förändring	2,07
Mali 1993	Innan WTO medlemskap 1989-1993	1737000000

	Efter WTO medlemskap 1994-1998	2326000000
	Procentuell förändring	0,34
Marocko 1987	Innan WTO medlemskap 1983-1987	11531000000
	Efter WTO medlemskap 1988-1992	19432000000
	Procentuell förändring	0,69
Mauritius 1970	Innan WTO medlemskap 1966-1970	332515600
	Efter WTO medlemskap 1971-1975	919251500
	Procentuell förändring	1,76
Mexico 1986	Innan WTO medlemskap 1982-1986	1,2767E+11
	Efter WTO medlemskap 1987-1991	1,76861E+11
	Procentuell förändring	0,39
Moçambique 1992	Innan WTO medlemskap 1988-1992	635000000
	Efter WTO medlemskap 1993-1997	896000000
	Procentuell förändring	0,41
Namibia 1992	Innan WTO medlemskap 1988-1992	5816000000
	Efter WTO medlemskap 1993-1997	6713000000
	Procentuell förändring	0,15
Nepal 2004	Innan WTO medlemskap 2000-2004	3542796000
	Efter WTO medlemskap 2005-2009	4333454805
	Procentuell förändring	0,22
Panama 1997	Innan WTO medlemskap 1993-1997	3107000000
	Efter WTO medlemskap 1998-2002	4222000000
	Procentuell förändring	0,36
Papua New Guinea 1994	Innan WTO medlemskap 1990-1994	9781000000
	Efter WTO medlemskap 1995-1999	10993000000
	Procentuell förändring	0,12
Paraguay 1994	Innan WTO medlemskap 1990-1994	3894000000
	Efter WTO medlemskap 1995-1999	4807000000
	Procentuell förändring	0,23
Republiken Korea 1967	Innan WTO medlemskap 1963-1967	950000000
	Efter WTO medlemskap 1968-1972	4609000000
	Procentuell förändring	3,85
Rumänien 1971	Innan WTO medlemskap 1967-1971	8455100000
	Efter WTO medlemskap 1972-1976	22645510000
	Procentuell förändring	1,68
Rwanda 1966	Innan WTO medlemskap 1962-1966	48000000
	Efter WTO medlemskap 1967-1971	90336500
	Procentuell förändring	0,88

St. Christopher och Nevis 1994	Innan WTO medlemskap 1990-1994	130000000
	Efter WTO medlemskap 1995-1999	138000000
	Procentuell förändring	0,06
St. Lucia 1993	Innan WTO medlemskap 1989-1993	589000000
	Efter WTO medlemskap 1994-1998	418200000
	Procentuell förändring	-0,29
St. Vincent och Grenadinerna 1993	Innan WTO medlemskap 1989-1993	360000000
	Efter WTO medlemskap 1994-1998	234000000
	Procentuell förändring	-0,35
Salomonöarna 1994	Innan WTO medlemskap 1990-1994	527000000
	Efter WTO medlemskap 1995-1999	731000000
	Procentuell förändring	0,39
Surinam 1978	Innan WTO medlemskapet 1974-1978	1500841000
	Efter WTO medlemskapet 1979-1983	2234258000
	Procentuell förändring	0,49
Swaziland 1993	Innan WTO medlemskap 1989-1993	2968000000
	Efter WTO medlemskap 1994-1998	4438000000
	Procentuell förändring	0,50
Thailand 1982	Innan WTO medlemskap 1978-1982	29864360000
	Efter WTO medlemskap 1983-1987	41428000000
	Procentuell förändring	0,39
Zambia 1982	Innan WTO medlemskap 1978-1982	5630379000
	Efter WTO medlemskap 1983-1987	3662000000
	Procentuell förändring	0,65
Total varuexport	Innan WTO medlemskap	1,50E+12
Genomsnitt varuexport	Genomsnitt innan (total varuexport innan/ antalet länder, 58 stycken)	2,59E+10
Total varuexport	Efter WTO medlemskap	3,72E+12
Genomsnitt varuexport	Genomsnitt efter (total varuexport innan/ antalet länder, 58 stycken)	6,41E+10
Förändring i varuexport efter WTO medlemskap jämfört med innan för gruppen utvecklingsländer	Procentuell förändring	1,48

Källa: WDI, 2011. Eget bearbetat material

A4. Utvecklade länders varuexport fem år innan WTO medlemskap och fem år efter, samt den procentuella förändringen mellan perioderna.

Land och medlems år Tidsperiod och %- förändring Varuexport i US dollar och %- förändring

Bahrain 1993	Innan WTO medlemskap 1989-1993	17296000000
	Efter WTO medlemskap 1994-1998	20082000000
	Procentuell förändring	0,16
Barbados 1967	Innan WTO medlemskap 1963-1967	195637600
	Efter WTO medlemskap 1968-1972	201858000
	Procentuell förändring	0,03
Brunei Darussalam 1993	Innan WTO medlemskap 1989-1993	11346000000
	Efter WTO medlemskap 1994-1998	11618000000
	Procentuell förändring	0,02
Estland 1999	Innan WTO medlemskap 1995-1999	13116000000
	Efter WTO medlemskap 2000-2004	23735476438
	Procentuell förändring	0,81
Förenade Arabemiraten 1994	Innan WTO medlemskap 1990-1994	1,24758E+11
	Efter WTO medlemskap 1995-1999	1,76431E+11
	Procentuell förändring	0,41
Hong Kong (Kina) 1986	Innan WTO medlemskap 1982-1986	1,38292E+11
	Efter WTO medlemskap 1987-1991	3,6659E+11
	Procentuell förändring	1,65
Irland 1967	Innan WTO medlemskap 1963-1967	3189426000
	Efter WTO medlemskap 1968-1972	5728448000
	Procentuell förändring	0,80
Island 1968	Innan WTO medlemskap 1964-1968	557986200
	Efter WTO medlemskap 1969-1973	883711000
	Procentuell förändring	0,58
Kroatien 2000	Innan WTO medlemskap 1996-2000	21877010000
	Efter WTO medlemskap 2001-2005	32553370000
	Procentuell förändring	0,49

Lettland 1999	Innan WTO medlemskap 1995-1999	7953085020
	Efter WTO medlemskap 2000-2004	13055991934
	Procentuell förändring	0,64
Macao (Kina) 1991	Innan WTO medlemskap 1987-1991	7916000000
	Efter WTO medlemskap 1992-1996	9412000000
	Procentuell förändring	0,19
Oman 2000	Innan WTO medlemskap 1996-2000	39041000000
	Efter WTO medlemskap 2001-2005	65947700000
	Procentuell förändring	0,69
Polen 1967	Innan WTO medlemskap 1963-1967	10892750000
	Efter WTO medlemskap 1968-1972	18346450000
	Procentuell förändring	0,68
Qatar 1994	Innan WTO medlemskap	17399000000
	Efter WTO medlemskap	25912000000
	Procentuell förändring	0,49
Saudiarabien 2005 ⁸	Innan WTO medlemskap 2002-2005	4,72407E+11
	Efter WTO medlemskap 2006-2009	9,52014E+11
	Procentuell förändring	1,02
Schweiz 1966	Innan WTO medlemskap 1962-1966	13388900000
	Efter WTO medlemskap 1967-1971	22811470000
	Procentuell förändring	0,70
Singapore 1973	Innan WTO medlemskap 1969-1973	10705070000
	Efter WTO medlemskap 1974-1978	36146470000
	Procentuell förändring	2,38
Tunisien 1990	Innan WTO medlemskap 1986-1990	12749000000
	Efter WTO medlemskap 1991-1995	21652000000
	Procentuell förändring	0,70
Ungern 1973	Innan WTO medlemskap 1969-1973	14626000000
	Efter WTO medlemskap 1974-1978	28395190000
	Procentuell förändring	0,94

⁸ Endast fyra år av faktisk data har använts.

Total varuexport	Innan WTO medlemskap	9,38E+11
Genomsnitt varuexport	Genomsnitt Innan (total varuexport innan/ antalet länder, 19 stycken)	4,94E+10
Total varuexport	Efter WTO medlemskap	1,83E+12
Genomsnitt varuexport	Genomsnitt efter (total varuexport efter/ antalet länder, 19 stycken)	9,64E+10
Förändring i varuexport efter WTO medlemskap jämfört med innan för gruppen utvecklade länder	Procentuell förändring	0,95

Källa: WDI, 2011. Eget bearbetat material

A5. Handel mellan utvecklingsländer i Sub-Saharan Afrika och höginkomstländer under åren 1961-1970 (fem år innan SDT och fem år efter SDT)

Utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara		Varuexport till Afrika Söder om Sahara innan SDT 1961-1965 (% av total varuexport)					
	År		1961	1962	1963	1964	1965
	Procent		3,05	3,63	4,10	8,43	9,73
		Varuexport till höginkomstländer innan SDT 1961-1965 (% av total varuexport)					
	År		1961	1962	1963	1964	1965
	Procent		87,18	87,24	87,55	83,81	82,97
		Varuexport Afrika Söder om Sahara efter SDT 1966-1970 (% av total varuexport)					
	År		1966	1967	1968	1969	1970
	Procent		6,71	5,60	6,38	7,27	7,25
		Varuexport till höginkomstländer efter SDT 1966-1970 (% av total varuexport)					
	År		1966	1967	1968	1969	1970
	Procent		86,60	85,23	83,20	84,74	83,18

Källa: WDI, 2011. Eget bearbetat material

A6. Handel mellan utvecklingsländer i Sub-Saharan Afrika och höginkomstländer under åren 1997-2006 (fem år innan ”..strengthening of SDT provisions..” (paragraf 44, Doha Rundan) och fem år efter.

Utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara		Varuexport till Afrika Söder om Sahara innan "strengthening of SDT provisions" 1997-2001 (% av total varuexport)					
År			1997	1998	1999	2000	2001
Procent			12,04	12,63	13,26	10,51	11,04
		Varuexport till höginkomstländer innan "strengthening of SDT provisions" 1997-2001 (% av total varuexport)					
År			1997	1998	1999	2000	2001
Procent			74,90	65,11	66,36	63,32	62,46
		Varuexport till Afrika Söder om Sahara efter "strengthening of SDT provisions" 2002-2006 (% av total varuexport)					
År			2002	2003	2004	2005	2006
Procent			12,61	12,31	12,25	11,43	10,84
		Varuexport till höginkomstländer efter "strengthening of SDT provisions" 2002-2006 (% av total varuexport)					
År			2002	2003	2004	2005	2006
Procent			62,48	64,71	66,68	67,86	66,93

Källa: WDI, 2011. Eget bearbetat material

A7. Genomsnitt procent av andel av den totala varuexporten från utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara. Under tidsperioden: fem år innan formaliseringen av SDT, 1961-1965 till fem år efter paragraf 44 i Doha Rundan, 2001-2006.

Utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara, 1961-1970	
Varuexport till Afrika Söder om Sahara innan formaliseringen av SDT (genomsnitt % av total varuexport)	5,79
Varuexport till höginkomstländer innan formaliseringen av SDT (genomsnitt % av total varuexport)	85,75

Utvecklingsländer i Afrika Söder om Sahara, 1997-2006	
Varuexport till Afrika Söder om Sahara efter paragraf 44 i Doha Rundan, "strengthening of SDT provisions" 2002-2006 (genomsnitt % av total varuexport)	11,89
Varuexport till höginkomstländer efter paragraf 44 i Doha Rundan, "strengthening of SDT provisions" 2002-2006 (genomsnitt % av total varuexport)	65,73

Källa: WDI, 2011. Eget bearbetat material